

L I E T U V I U

DIENOS

LIETUVOS LAISVĖS LYGOS TARYBOS NARYS
ANTANAS TERLECKAS

LITHUANIAN DAYS

DECEMBER 1989

1989 M. GRUODŽIO MĖN.

L I E T U V I Ų

DIENOS

LITHUANIAN DAYS

4364 Sunset Blvd., Los Angeles, CA 90029
Telefonas: (213) 664-2919

1989, GRUODŽIO Nr. 10 (400)
DECEMBER, 1989 No. 10 (400)

Eina XXXIX metai Volume XXXIX

"LIETUVIŲ DIENOS" YRA SUJUNGTOS SU "KALIFORNIJOS LIETUVIU", LEISTU 1946-49 M.
"LITHUANIAN DAYS" IS COMBINED WITH
"CALIFORNIA LITHUANIAN," PUBLISHED 1946-49

Redaguoja
Redakcinė kolegija

Margis Matulionis, J.D.
Arūnas Barkus, M.S.
English Editorial Staff

Antanas F. Skirius
Leidėjas/Publisher

Straipsniai, autoriaus pasirašyti pavarde, slappyvardžiu ar inicialais, nebūtinai reiškia ir redakcijos nuomonę
Signed or initialed articles do not necessarily reflect the opinion of the editors or Lithuanian Days magazine

Panaudojant medžiagą, prašoma pažymėti šaltinį
Use of material from "Lithuanian Days"
permissible only with indication of this source

Prenumerata atnaujinama automatiškai, nelaukiant atskiro pranešimo. Nutraukdamas prenumeratą, skaitytojas administraciją painformuoja laišku
Subscription will be renewed automatically at expiration date. If subscription is to be discontinued, notice to that effect should be sent to the publication

Leidžiama kas mėnuo, išskyrus liepos ir rugpiūčio mėn.

Published monthly, except July and August

"LITHUANIAN DAYS (ISSN : 0024-2950) is published monthly except July and August for \$20.00 per year by Anthony F. Skirius, Publisher, 4364 Sunset Blvd., Los Angeles, CA 90029. Second-class postage paid at Los Angeles, California. POSTMASTER: Send address changes to LITHUANIAN DAYS, 4364 Sunset Blvd., Los Angeles, CA 90029."

RATES/KAINOS

Single Copy/Atskiro nr. kaina.....\$ 2.00
Yearly Subscription/Prenumerata metams..... 20.00
Honorary Subscription/Garbės prenumerata..... 35.00
Rates in Canadian Dollars/Kainos Kanadiškais doleriais
Yearly Subscription/Prenumerata metams..... 30.00
Honorary Subscription/Garbės prenumerata..... 50.00

ANTANAS TERLECKAS

was born on Feb. 9, 1928, in the Ignalina region, in the village of Krivasalis. He graduated from the University of Vilnius, where he studied History and Economics. On June 14, 1958 he was sentenced to 4 years in prison for anti-Soviet activities. He was set free, on November 16, 1960, after only 2 years of incarceration. In 1973 he was again sentenced to 1 year of imprisonment, and after finishing his sentence, he was freed on May 24, 1974.

As a political dissident Antanas could not get work in his field, so he was forced to work as a laborer in a film studio. In 1980 he was once again sentenced to 3 years of hard labor camp and 5 years of exile, for writing articles against the Soviet regime and having these articles published in the underground press. The charges included writing letters to the Lithuanian TSR Minister of Health stating that many dissidents were put into psychiatric hospitals where they were abused and tortured.

He also gathered information about political prisoners in psychiatric hospitals and used the material to accuse the Soviet Courts and judicial system of fabricating evidence in order to imprison dissidents. Terleckas wrote up his findings in a document known as Number 15 to the Helsinki group. In August 1979 he wrote and distributed a letter to LTSR and governments that are in the Atlantic charter, stating that Soviet Russia imposed its government system on the Baltic states by illegally occupying the countries. For all his anti-Soviet activities, Antanas Terleckas spent 1 year in jail in Vilnius, 3 months in various jails in Soviet Russia, 2 years in a concentration camp in the Urals, and 4 years in Siberia (Kolyma).

The KGB got even with A. Terleckas for writing and sending a "Memorandum" to the governments of East and West Germany, to all governments that had signed the NATO charter and to Kurt Waldheim, Secretary General of the UN. The memorandum proclaimed that the secret agreements between Molotov and Ribbentrop are illegal and demanded the removal of Soviet troops from the Baltic states. The memorandum was signed by 45 Estonians, Latvians and Lithuanians and 13 Russians (Moscovites), among them Andrej Sacharov.

Antanas Terleckas is one of the founders of the Lithuanian Freedom League (Lietuvos Laisvės Lyga), which was started as an underground organization and still is not legally recognized by the Communist regime. The League is demanding freedom for Lithuania, the withdrawal of Soviet troops from the country, and encourages young Lithuanians to refuse to serve in the Soviet armed forces. The League was the first to organize demonstrations against the Communist regime, and the first to raise the Lithuanian national flag.

Antanas Terleckas is a very active member of the League, and in September of this year came to the USA to represent the League at the ALT and VLIK (American-Lithuanian Council and Supreme Council for the Liberation of Lithuania), conferences, which took place in Los Angeles and Baltimore. On Dec. 6, 1989 he went back to occupied Lithuania to continue his fight for Lithuania's freedom.

TURINYS/CONTENTS LIETUVIŠKOJI DALIS

Ramybės, taikos ir laisvės.....	3
Juozas Kojelis	
Dėl laisvės kompromisų	
būti negali.....	4
Vainikas šventajam Užgimimui.....	7
Iš Vaižganto atsiminimų.....	9
Ignas Medziukas	
Los Angeles Šv. Kazimiero	
Lituanistinei mokyklai 40 metų.....	11

ENGLISH SECTION

Antanas Terleckas.....	2
Albert Cizauskas	
The Politics of Religion (Part II).....	13
Jurgis Jankus	
The China Bowl.....	15
Is Swiss Government Blocking Access to Lithuanian Document?.....	16
Lithuania will move toward	
Independence next spring.....	17
Christmas Greetings.....	18

FRONT COVER

Lithuanian Freedom Fighter Antanas Terleckas. Photo by Br. Čikota

Antano Terlecko nuotrauka viršelyje
Broniaus Čikotos.

BACK COVER

Modern Lithuanian Christmas Straw Ornaments.

Kalėdų eglutė papuošta moderniais šiaudinukais.

LITHUANIA MY HERITAGE

Edited by Vladas Vijeikis. Published by "Tėviškėlė", Chicago, IL, 1989. 400 pages, \$20 plus \$2 postage. Available at "Lithuanian Days", 4364 Sunset Blvd., L. A., CA 90029, tel. (213) 664-2919.

This book is dedicated to those who have never seen the country of their ancestors. Herein are gathered facts and pictures of modern and ancient times.

INTRODUCTION TO MODERN LITHUANIAN, by Dambriūnas, Klimas and Schmalstieg, Third edition, 1980. 779 p. This book is not for young children, has 40 lessons in its main part; reading selection, vocabulary list, grammar exercises, and a map of Lithuania.

HISTORY OF LITHUANIA by Dr. Joseph B. Končius. A very condensed history of Lithuania. 142 p.

All these books are available at: "Lithuanian Days" 4364 Sunset Blvd., L. A., CA 90029. Please add \$1 postage.

Kalėdų naktis Lietuvoje. P. Bernotos paveikslas (aliejus).

Christmas Night in Lithuania. Oil by P. Bernota.

Ramybės, taikos ir laisvės

bet tik geros valios tautoms, o ne despotijoms ir tironijos imperijoms, kurios jau griūva, yra, byra, kai jų vadai saugodami savo kailį, dar bando ieškoti būdų, kaip išsilaikyti sostuose, nors senieji valdžios metodų ginklai eina į šiukšlių arsenalą.

Kai vienas, kitas, trečias sovietų satelitas, po Lenkijos, ėmė reikšti savarankiškumo ženklus, ne vienas su pagrindu klausė: O kur Vokietija? Kur toji perskelta į dvi dalis didžiausioji Europos tauta? Nejaugi Rytų Vokietija jau tiek suvirškinta, kad nerodo jokių gyvybės, nekalbant apie Rytų ir Vakarų susijungimą, bet nesiekiant net menkiausios autonomijos, mažiausio savarankiškumo? Ir štai per porą savaičių Rytų Vokietija ne tik pakėlė galvą, bet ir beveik kartu su Čekoslovakija sudarė nebe vien komunistinės vyriausybės, bet ir į teismą patraukė buvusius liaudies vadus už korupciją, lėbavimą ir milijoninių sumų išėikvojimą savo malonumams, kai liaudžiai nuo jų stalo tenubyrėjo tik marksistiniai-leninistiniai trupiniai.

Kaip į tai reagavo vyriausias perestroikos inžinierius Gorbačiovas, laukdamas su JAV prezidentu Bushu susitikimo Maltoje? Kaip? O gi pasivertė nekaltu avinėliu ir kažkieno jam pakištą Frank Sinatra dainelės posmą, paskelbė, jog jis džiaugėsis, kad tos tautos eina “savo keliu” (I’m going my way). Ir Amerikos kolumnistai visa tai pavadino nauja Gorbačiovo “doktrina”. Nauja doktrina — neerzinti JAV prezidento, kad šis ne tik Lenkijai, bet ir Sovietijai nepagailėtų ekonominės pagalbos.

Griuvo Berlyno siena. Jokių užtvarų tarp Vakarų ir tarp Rytų Vokietijų. Jau kalbame net apie tų dviejų dalių susijungimą. O kaip su “geležine uždanga”, kuri tiek metų skyrė ir vis tebeskiria Vakarų Europą nuo Rytų Europos, kurioje tebėra okupuotas pabaltijys — Lietuva, Latvija ir Estija? Pavergtos tautos už “geležinės uždangos” tebėra Gorbačiovo “vidaus reikalas ir sienų klausimas čia reiškia “kišimasi” į Sovietų Sąjungos “vidaus reikalus”. Ir Maltos susitikimo pokalbiuose, kaip spauda rašo, “Prez. Bushas Baltijos respublikų laisvės klau-

simo neiškėlė”, nors Baltieji Rūmai prieš tai buvo užversti laiškais ir telegramomis, nors eilė senatorių prezidentui parašė laišką, kad “pareikalautų tiems kraštams nepriklausomybės atstatymo, nes čia jokios derybos negali būti vedamos, kadangi tie kraštai buvo jėga okupuoti”. Tie kraštai palikti Dievo valiai ir imperijos galiai.

Kur jų laisvė, taika, kur jų kalėdinė Kristaus užgimimo ramybė? Klausiam mes, klausia milijonai, šeši ar septyni milijonai pavergtųjų pabaltiečių.

Neužsikimšk ausų, Kalėdų Kristau, Kai tautos trys kaip trys karaliai belsis, Kai jų maldavimai, dejonės kris Tau Širdin, nustelbdami “Gloria in Excelsis”. Neužsidenk akių mažom rankytėm Kol Lietuvą ištroškusią gyventi, Kad tautą su Tavu vardu matytum Keliaujančią į Atgimimo šventę.

DĖL LAISVĖS KOMPROMISŲ BŪTI NEGALI

Pasikalbėjimas su kovotoju dėl Lietuvos laisvės, buv. politiniu kaliniu ir Lietuvos Laisvės Lygos vadovu Antanu Terlecku.

Kieno kvietimu atvykote į Jungtines Amerikos Valstybes?

Dr. Kazio Bobelio iniciatyva pakvietė Vlikas. Amerikoje globojo Vlikas ir Alta. Kartu atvyko ir Viktoras Petkus.

Ar kvietėjai pageidavo kokios nors jūsų akcijos, ar patys turėjote savo tikslus?

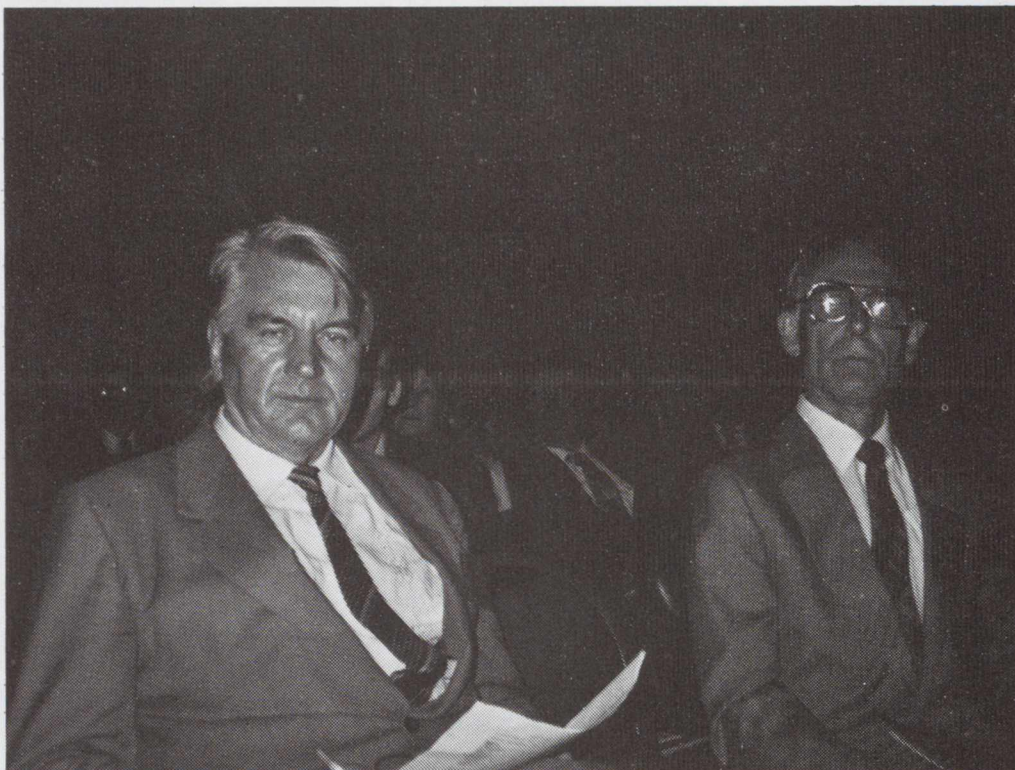
Norėjau pamatyti Ameriką, sutikti lietuvius, kurie rūpinosi Sovietijoje kalinamais politiniais kaliniais ir kovojo dėl Lietuvos laisvės. Visi iš Lietuvos nori atvykti į Ameriką. Aš pasaulio nebuvau matęs. Tik Lietuvą, Latviją, Estiją, šiaurinę Rusiją, Sibirą, Gulagą. Taip pat jaučiau pareigą pasakyti savąją, subjektyvią, tiesą apie padėtį Lietuvoje. Žinojau, kad jau gan ilgas laikas kai pas jus iš Lietuvos lankosi kitų organizacijų ir sąjūdžių žmonės, su kuriais mes kai kuriais klausimais turime skirtingas nuomones. Žinojau, kad jie Amerikos lietuvius informuoja ir apie Lietuvos Laisvės Lygą. Kai kada ta informacija ne visai teisinga.

Ar turėjote progų Amerikos lietuviams tą savąją tiesą pasakyti?

Progų buvo daug: Los Angeles, Čikaga, Washington, Baltimore, Clevelandas, Detroitas, New Yorkas, — tai miestai, kuriuose vyko susitikimai su Amerikos lietuviams.

Kas jums čia padarė stipriausią teigiamą įspūdį?

Amerikos lietuvių rūpestis Lietuvos likimu. Net nesitikėjome čia rasti tiek daug meilės

A. Terleckas ir 1940 m. sukilimo partizanų vadas P. Narutis, Amerikos Lietuvių suvažiavime, Los Angeles.

A. Terleckas (left) and P. Narutis, leader of the 1940 partisan uprising, at the Lithuanian-American Council convention, Los Angeles, 1989.

Photo by V. Baltušienė

Lietuvai. Nesitikėjome, kad ir mus taip šiltai ir nuoširdžiai sutiks. Mes jūsų, atvykusių iš Amerikos, taip šiltai Lietuvoje nepriimame.

O ne. Tą patį komplimentą galime pasakyti ir jums. Buvau Lietuvoje ir mačiau, kaip priėmėte poetą Bernardą Brazdžionį. Dėl to priėmimo Amerikoje net pasirodė vieši pavydo ženklai.

Brazdžionio, savo Dainiaus, tauta kitaip sutikti negalėjo. Bet mes tokio nuoširdaus sutikimo tikrai nesitikėjome. Juolab, kad prieš mus jau buvo nepalankių pasisakymų.

Stebino mus ir lietuvių gausa. Tikro vaizdo, gyvendami Lietuvoje, neturėjome. Sutiktieji lietuviai darė gerą įspūdį. Gali priimti pateiktus argumentus ir logiškai galvoti. Manęs nestebino ir tie, kurie turėjo skirtingas nuo mūsų nuomones. Bet tas skirtingumas daugiausia reiškėsi dėl veiklos taktikos.

Gal pasakytumėte kiek apie Lietuvos Laisvės Lygą? Kada pirmą kartą Lyga viešai parodė savo veidą?

Tai buvo 1988 m. birželio 24 d., kai su tautinėmis vėliavomis ir plakatais atvykome į

Simpoziumo "Lietuvos laisvinimo bylos apžvalga" dalyviai VLIKO seime įvykusiame š. m. lapkr. 3-5 d.d., Baltimorėje. Iš k. svečiai iš ok. Lietuvos: buvęs partizanas P. Pečiulaitis, A. Terleckas, V. Petkus, J. Mugevičius.

Members of the symposium "Overview of the trials of Lithuanian Freedom" held during the VLIK convention Nov. 3-5, 1989, Baltimore, MD. Guests from occupied Lithuania. From L.: former partisan P. Pečiulaitis, A. Terleckas, V. Petkus, J. Mugevicius.

Photo by Br. Cikota

Sąjūdžio suruoštą mitingą Katedros aikštėje. Padrąsinti mūsų kovos taktikos, vėliavas ir plakatus išvyniojo ir kiti.

Esate Lygoje vadovaujanti pajėga. Ar LLL turi organizacines formas?

Turi tarybą, skyrius.

Kodėl neturi pirmininko? Sąjūdis kurį laiką irgi neturėjo, bet vėliau išsirinko. Turbūt patirtis parodė, kad veiklos labai pirmininkas reikalingas.

Mes tuo tarpu manome, kad nereikalingas, nes veikiamė nenormaliose, okupacinėse sąlygose. Dar iš pagrindžio veiklos laikų mūsų patirtis kita.

Iš antros pusės, formalus pirmininkas nenormaliose sąlygose organizacijos vardu gali padaryti ėjimų, kurie nesiderintų su daugumos nusistatymu. Sustabdyti ar pataisyti tokius ėjimus mūsų sąlygose nėra lengva. Klaidingi ir kenksmingi ėjimai gali būti daromi ne iš blogos valios. Visi esame žmonės. Todėl LLL

Amerikos Lietuvių suvažiavime Los Angeles. Iš k.: A. Terleckas, V. Petkus, dr. K. Bobelis, J. Mugevičius ir A. Buračas.

Distinguished guests at the Lithuanian-American Council convention. From l.: A. Terleckas, V. Petkus, Dr. K. Bobelis, J. Mugevicius and A. Buracas.

Photo by V. Baltušienė

Dalis dalyvių VLIKo seime, įvykusiame š. m. lapkričio 3-5 d.d. Baltimorėje, MD, po uždarojo posėdžio. Sėdi iš k.: P. Pečiulaitis, A. Terleckas, J. Mugevičius, dr. E. Armanienė, dr. K. Bobelis, dr. D. Krivickas, V. Petkus, A. Buračas.

Some of the attendees at the closing session of the VLIK convention held in Baltimore, MD, November 3-5, 1989. Sitting from left: P. Pečiulaitis, A. Terleckas, J. Mugevicius, Dr. E. Armanas, Dr. K. Bobelis, Dr. D. Krivickas, V. Petkus, A. Buracas.

Photo by Br. Čikota

A. Terleckas pas badaujantį dėl politinių kalinių teisių ir išlaisvinimo Petrą Cidziką, Vilniuje.

A. Terleckas (left) with Petras Cidzikas, who is fasting for the rights and freedom of political prisoners.

Photo by V. Baltušienė

apsisprendusi tuo tarpu laikytis kolektyvinės vadovybės.

Sąjūdžio veikėjas Zigmas Vaišvila pasikalbėjime "Drauge" su Rasa Razgaitiene teigė, kad LLL neskaitlinga... Bet kitas Sąjūdžio veikėjas, rašytojas Grigorijus Kanovičius, tame pačiame "Drauge" pasakė, kad įtakinga.

Kuo tas įtakingumas pasireiškia?

I mūsų organizuojamas demonstracijas ateina dešimtys tūkstančių žmonių. Mes iš karto užėmėme nepriklausomybės reikalavimo poziciją, ir Sąjūdis palengva priartėjo prie mūsų. Bet iš tikro Lietuvoje LLL kivrė su Sąjūdžiu neturi. Vieni antrus remiame. O nuomonių įvairovė — tai demokratijos ženklas.

Teko nugirsti, kad Jūs Amerikoje aštriai pasisakėte prieš Sąjūdį.

Tas reikalas išpūstas. Jei kur kritiškai pasisakiau, tai tik ten, kur buvo Sąjūdžio atstovai, kad ir jie galėtų savo nuomonę pasakyti. Kalbėti apie juos, kai jų nėra, būtų neetiška. Aš to niekad nedarau.

Kokiu klausimu LLL išsiskiria su Sąjūdžiu?

Ne tik su Sąjūdžiu, bet ir su kai kuriomis kitomis organizacijomis, kurios, siekdamos nepriklausomybės, pasirinko parlamentinį kelią. Mūsų nuomone, neteisėtoje santvarkoje pavergta tauta, remdamasi okupanto įstatymais, nepriklausomybės laimėti negali. Parlamentinis kelias yra nuostolingas, nes lietuvių tautą atitraukia nuo kovos dėl nepriklausomybės.

Jeį parlamentinis kelias kovoje dėl Lietuvos laisvės nenaudingas, tai ką Jūs siūlote?

Mes siūlome Lenkijos, Čekoslovakijos, Rytų Vokietijos kelią. Juk pokyčiai ten įvyko ne parlamentiniu keliu. Demonstracijomis, streikais tos tautos išreiškė savo valią ir privertė komunistines valdžias reformuoti sistemas.

Bet ar nepamąstote, kad situacija satelitinėse valstybėse buvo kita, negu Baltijos kraštuose, kurie tiesioginiai absorbuoti į sovietų imperiją?

Sutinku, bet tuo labiau Baltijos kraštams parlamentinis kelias netinka. Ten parlamentinis kelias priimtinesnis.

Vargu Jūsų tą tezę daug kas priimtų kaip kažkokią dogmą. Politika, ypač tautų išsilaisvinimo, yra labai komplikotas procesas ir be tam tikrų kompromisų išsiversti negalima. Ar pritartumėte teigimui, kad pagrindinė rolė išsilaisvinimo procese yra tekusi Sąjūdžiui?

Mes Sąjūdžio nesmerkiame, nors jis pasirinko parlamentinį kelią, kuriam aš nepritariu. Mes kritikuojame kai kuriuos tarybos žmones, kurie kreipia veiklą klaidinga linkme. Tiesiog primeta savo valią.

Man sunku patikėti, kad keli žmonės galėtų daugumai primesti savo valią. Bet Gotlando

Politiniai kaliniai — A. Terleckas ir V. Petkus
Political prisoners — A. Terleckas and V. Petkus
Photo by V. Baltušienė

saloje Jūs asmeniškai padarėte kompromisą ir pareiškimą pasirašėte kartu su Paleckiu. Ar būsimuose rinkimuose irgi sutiksite su kompromisu ar rinkimų neįvykdysite?

LLL rinkimų neįvykdytų, nors gal ne visus Sąjūdžio pasiūlytus kandidatus ir aktyviai rems. LLL įeina į platesnę Lietuvos Nepriklausomybės Sąjungos koaliciją.

Ar LNS turi vieningą nusistatymą rinkimų klausimu?

Sprendimai nepadaryti, bet koalicijos partneriams greičiausiai bus palikta teisė laisvai tuo klausimu apsispręsti. Girdėjau, kad Demokratų partija pati ruošiasi savo kandidatus siūlyti.

Lietuvių Fronto bičiuliai praėjusią vasarą savo stovykloje padarė nutarimą nekritikuoti Lietuvos organizacijų ir sąjūdžių, kurie savo pastangas kreipia Lietuvos nepriklausomybės linkme. Bet yra tokių, savo išmintį pervertinančių, kurie iš Amerikos smerkia LLL, Kauno sąjūdininkus, kultūros darbuotojus. Kuriai taktikai Jūs labiau pritartumėte?

Aš manau, kad išeivija gali turėti savo nuomonę apie Lietuvos organizacijas, gali pareikšti ir savo nuomonę, tik neturėtų vienašališkai angažotis už vienas, o kitas smerkti. Kiek esu informuotas Lietuvių Bendruomenė pripažįsta tik Sąjūdį ir jį remia.

Nežinau, kas Jus informavo. Kartais informacija nėra objektyvi. Bet kokią išeivijos veiklą labiausiai vertinate: politinę, kultūrinę, ekonominę?

Politinę, politinę ir dar kartą politinę. Didelį darbą atlikote, išgelbėdami okupacijos nepripažinimo principą. Visom priemonėms belskite į taikais apaugusią Vakarų pasaulio sąžinę nuo ekonominės paramos susilaikyti.

Be politinės veiklos dar ko pageidautumėte?

Turėčiau porą pasiūlymų. Viena, rašykite prisiminimus iš pirmojo bolševikmečio ir nacių laikotarpio. Prisiminimai — svarbi dokumentacija. Žinoma, kad net dirbė vokiečių okupacijos metais saugume yra talkinė lietuvių rezistencijai. Kalbama, kad istoriką Jurginį nuo mirties išgelbėjo Lietuvos saugumas, sunaikinęs jį kompromituojančius dokumentus iš pirmojo bolševikmečio.

Antra, ieškokite kontaktų su žydais ir lenkais. Žydai per visą okupacinį laikotarpį mums yra daug padėję ir dabar padeda. Reikia su jais siekti išsiaiškinimo ir susipratimo. Lietuvos lenkai yra labai tamsūs. Juos panaudoja savo tikslams Maskva. Reikia kalbėti su Lenkijos lenkais. Pagaliau kviesčiau atsilankiusius į Lietuvą kalbėtis su įvairių organizacijų žmonėmis. Mes, kurie grįžome iš gulagų, kartais jaučiamės užsienio lietuvių ignoruojami. Kai kalbėsime visi su visais, greičiau pasieksime supratimo.

Kalbėjosi Juozas Kojelis
Los Angeles, 1989.XII.5
(Kitą dieną Terleckas išvyko Lietuvon)

Prie Petro Cidziko namelio, Katedros aikštėje, Vilniuje, A. Terleckas kalbasi su žmonėmis.

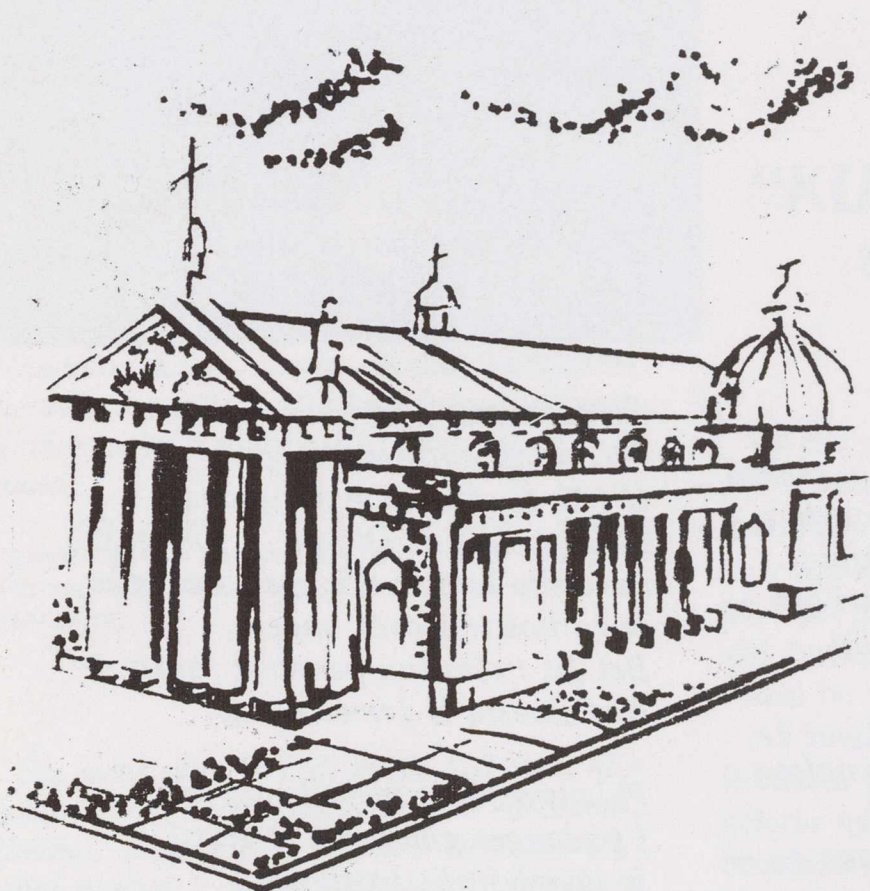
A. Terleckas talking with visitors near the cabin of Petras Cidzikas at the Cathedral square in Vilnius

Photo by V. Baltušienė

Vainikas šventajam Užgimimui

RORATE COELI

(Rasokite dangūs...)

Nijolė Augustinavičiūtė

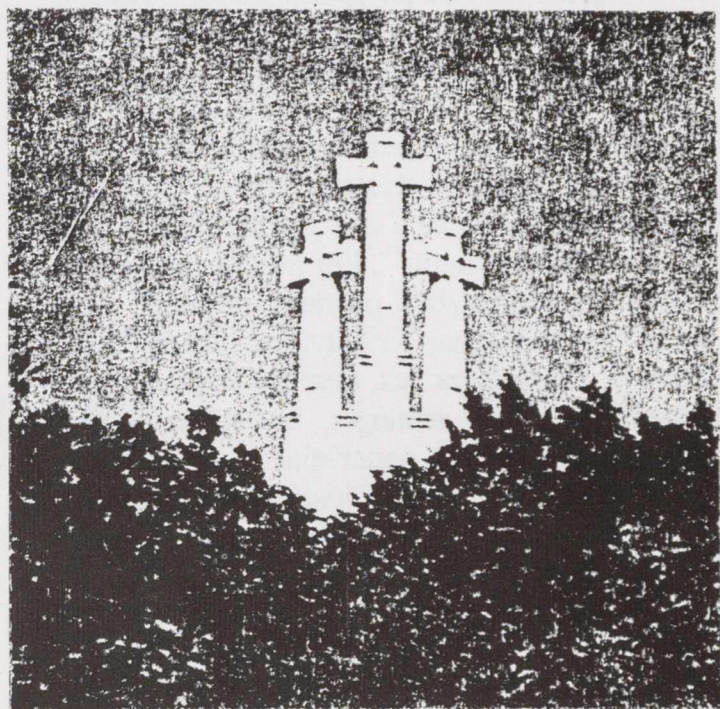
Katedra,
paukšte pragystanti
sielos ir žvakių saulėteky.
Eiki į mus, o neklystanti.
Klydusių mūsų neniekinki.

Eiki į mus, o geroji.
Viltie ir gyvenime mūsų.
Buvom lietuviai. Kartojame —
esam lietuviai. Ir būsim.

Deginta, laužyta, šaudyta,
už vandenynų tremtoji,
Motina mūsų tiek skaudinta,
Katedra mūsų šventoji —

Lietuva! —
Paukšte pragystanti
sielos ir žvakių saulėteky.
Eiki į mus, o neklystanti.
Klystančių mūsų neniekinki.

1988 m. spalio 22 d. vakaras

Anastazas Janulis

Jonas Baranauskas

RORATE COELI

Teka gyvenimas
Sielvartais penimas,
Kaip ašarėlė;

Liūdim, vaitojame,
Maldas kartojame:
Rorate coeli.

Laimužė vėlina,
Mirtis tik sėlina,
Kas valandėlė;

Žemelė motina,
Kančia tik sotina,
Rorate coeli...

Kada mūs ilgesį
Džiaugsmu suvilgysi,
Emanueli?

Mes Tavęs laukiame
Ir giesmes traukiame:
Rorate coeli.

Tau atsiduodame,
Pašalink nuodėmę,
O Kūdikėli!

Ateik nedelsdamas,
Mes laukiam melsdamies,
Rorate coeli.

1952, gruodis

TRYS KRYŽIAI

Nuo kalno kaltina kryžiai —
Tai mūsų žemės kančia.
Tai juos užkast pasiryžę,
Tai juos sprogdina nakčia.

Bet mano protėvių žemė
Nelaiko tų paslapčių,
Kurios gyvybę mums lemia,
Kurioms aukotis kviečiu.

Nuo kalno matos mus kryžiai —
Čia Vilnius lyg po sparnais.
Čia laisvės žodis pražydo.
Čia širdys keršto neleis.

Čia valdė mus kunigaikščiai.
Jų skvarbų žvilgsnį jaučiu.
Čia mūsų protėviai aisčiai
Nematė vergo kančių.

Pasauli, laisvei užgimęs,
Kodėl kodėl taip kenčiu!
Kodėl savojoj Tėvynėj
Aš laisvės badą jaučiu?

— — — — —
Nuo kalno spindi Trys Kryžiai.
Trys Kryžiai — dieną nakčia.
Jie laisvę šaukia sugrižę.
Į laisvę veda kančia.

Visą sovietų okupacijos metą, kai komunistų partijos rankose buvo ir fizinė ir dvasinė tautos gyvybė, religinė tematika mene (literatūroje, dailėje ir kt.) buvo griežčiausias tabu.

Šiek tiek laisvių atsirado su "perestroika". Jeigu vyresnieji poetai, pasižymėję net antireligine propaganda, tuojau nepakeitė savo kailio, tai jaunieji ir jauniausieji, nors išaugę ateistinėje atmosferoje, nežymiai ėmė rodyti savo vidinį, iki šiol po kauke slėptą veidą, o visai atvirai išėjo į viešumą iš tremties grįžę (iki šiol nežinomi) ar slapyvardžiais pasirašinėję poetai.

Pirmasis įdomią poemą paskelbė 1988 metų "Pergalėje" Valdas Kukulas, vardu "Gyvenimas žemėje", dar labai atsargiai pavadinęs savo kūrinį "mito variantu", kur monologais kalba keletas krikščionybės pirmųjų skelbėjų ir jų antipodų, kaip Jonas Krikštytojas, Jėzus Nazaretietis, Petras Simonas, Pontijus Pilotas, Judas Iskarijotas ir kt. asmenys, ne istoriniai, bet autoriaus fantazijos padariniai.

Antrą, jau krikščioniškosios Lietuvos laikmetį liečiantį dalyką paskelbė š. m. "Pergalėje" jaunas poetas Kornelijus Platelis — "Kruvinos mišios".

Į viešumą išėjo daug religinės poezijos skelbusių namie ir išeivijoje, poetė kurios "Litanija" buvo priskiriama net Putinui, — tai dabar pasirašinėjanti pseudonimu Lacrima (išleidusi sonetų rinkinį "O, Vilniau"); o visai neseniai Vilniuje atskleista, kad tai yra spaudos srityje dirbusi Marija Katiliūtė, dabar "Katalikų pasaulio" red. narė.

Iš žinomų poetų religinės tematikos eilėraščių yra paskelbęs Jonas Juškaitis, kurio talentas, nežiūrint ką jis rašytų, garantuoja kūrinio meninę vertę.

Kalėdų proga "L. D." redakcija parinkusi keletą čia minėtų autorių ir kitų publikacijų, pateikia savo skaitytojų dėmesiui, norėdama pažymėti, kad religinis motyvas, taip ilgai draustas, net niekintas, įeina į naująją atgimstančios Lietuvos poeziją, kaip lygiavertės, o gal net aukštesnės vertės, kūryba.

Jonas Stašaitis

SEKMINIŲ DOVANOS

Ateik, Šventoji Dvasia, Viešpatie —
Aruodai mūsų svirno ištuštėjo.
Žiūrėki: kiek kely paliegusių,
Kiek elgetų ant vieškelių dulkėtų.

Jie nuoskaudą per žemę nešasi —
Ir nuskriausti, ir patys nusiskriaudę,
Nualinę save, nualinę,
Po kojom tvirto pagrindo nejaučia.

Melu tiesa ir džiaugsmas perpinti,
O laimė — sūria ašara dažyta.
Išgelbėk, Viešpatie, išgelbėki!
Nejaugi ši diena be ryto...

Ateik, Šventoji Dvasia, meldžiamė,
Į žemę iš dangaus ateiki.
Išgelbėk mus — pasaulio elgetas,
Nuolat su laime apsilenkiančius.

Lacrima

TREMTIES MEDITACIJOS

I.

... Išdraskė — kaip lizdus — gimtas
sodybas...

Per pačią širdį — bilsmas traukinių!..
Bet ji — ir sutrypta — kilni, kantri bus —
Juk kryžius šviečia kelią kankinių!

Šėtono pykčio nusiaubta Tėvynė
Prie Tavo kryžiaus, Kristau, prisiglaus.
Ir jos, ir Tavo kančios susipynė,
Ir kraupios gelmės sielvarto gilaus — —

Tu mus kvieti ne keršyti — mylėti,
Atleisti priešui, žudančiam tave...
Tu mokai meile blogį nugalėti,
Nuplaut jį kryžiaus dieviška srove.

O Kristau! Tavo perverta krūtinė —
Viltis kančioj, pirma ir paskutinė!

II.

Išsišakojo kruvini erškėčiai
Namų griuvėsiuos, mūsų širdyse...
Ak, jei Tave, o Kristau, netikėčiau,
Paklaiktų siaubo stingdoma dvasia! — —

Tu mums kalbi — išniekintas, išduotas...
Atėjęs gelbėt — atmestas tautos...
Kalbi į širdis, sutryptas žaizdotas,
Keli aukštyn nuo žemės prakeiktos...

Vilties lapus nudraskė Šiaurės vėjai,
Užšalo raudos ir gaudi giesmė...
— Tu vienas, Kristau, jas visas girdėjai,
Tavy — beprasmiškų kančių prasmė!

Jei Tėvo meilė — Sūnui — davė kryžių,
Ir aš... Ir aš nuo jo nenusigrišiu!

Ugnė Mažeikaitė

KYLA "GLORIA", KYLA...

Paklausyk, kaip virpėdamas kyla
Į padanges gaudimas maldos!
Tai visa mūsų žemė prabyla —
Ji per amžius Kūrėjui giedos!

Skamba "Glorios" aidas palaukėj,
Atsiliepia miškų gelmėse...
Tu klausais, ir sutoji... Ir lauki...
Ko gi blaškosi tavo dvasia?

Gal tu jos niekada negirdėjai -
Šitos džiaugsmo ir meilės maldos?
O gal širdį seniai pažadėjai
Tam, kas laimės neduos niekados?

Tu klausaisi... O "Gloria" kyla,
Ją giedos ir kapai, ir mirtis!
Šitas aidas per amžius netyla,
Ji kartos ir mįslė — ateitis.

Gieda himną pražydusi žemė,
Gieda mėlyno lino dangus!
O į širdį skausmingai neramiai
Tyliai beldžiasi Dievas — Žmogus...
Be tavęs Jam ir džiaugsmo užtenka,
pagarbos ir šlovės angelų,
Bet Jis tiesia tau pervertą ranką,
Kad išvestų iš žemės melų.

Paklausyk, kaip virpėdamas kyla
Į padanges gaudimas maldos!
Ir tavoji širdis teprabyla,
Ir tegieda tik Jam! Visados!..

Danutė Žilaitytė

KAPINĖS ŠIAURĖJ

Tas duonos
ir vyno
stebuklas,
ta meilės banga,
užliejanti
mūsų širdis
per Šventas Mišias
mažoj miestelio
bažnyčioj!..

*

Kryžiau, tu esi
iš Žodžio.
Šviesk kaip saulė
žmogui vargdieniui
skaisčiojoj aisčių žemėj.

*

Tu lyg sniegas
mano juodai
nuodėmei.
Tavo šventas balsas
skamba
mano širdy.
O Džiaugsmų Džiaugsmė!

IŠ VAIŽGANTO ATSIMINIMŲ

“KUNIGĖLIO” GIMTUVĖS

Kaunauninkas Juozas Tumas-Vaižgantas, lietuvių literatūros klasikas, kurio 120 metų gimimo sukaktį rugsėjo 20 d. paminėjo lietuviai tauta.

On September 20, the Lithuanian nation celebrated the anniversary of the birth of Juozas Tumas-Vaižgantas a writer of classical Lithuanian literature.

Šių metų rugsėjo 2 d. suėjo 120 metų nuo Juozo Tumo, vėliau pasivadinusio Vaižgantu, gimimo. Lietuvoje ši sukaktis buvo atšvęsta labai plačiai ir labai iškilmingai: mokslinės akademijos, minėjimai, literatūros vakarai iv. Lietuvos miestuose su paskaitomis ir religinėmis apeigomis, spaudoje specialūs rašiniai apie J. Tumo-Vaižganto gyvenimą, veiklą, kūrybą.

Lietuvos atgimimo dirvoje kai kas mato tris dideles jėgas, tris dvasininkus, tris skirtingas asmenybes, būtent, — tai Maironis, Jakštas, Vaižgantas. Maironis — poetas — tautos atgimimo žadintojas, dainius; Jakštas — mokslininkas, literatas ir publicistas; Vaižgantas — beletristas rašytojas, visuomenės veikėjas, visu savo sangvinišku temperamentu įsiliejęs į Lietuvos kultūrinį bei politinį-visuomeninį gyvenimą.

Iš karto bažnytinės vyriausybės, kaip kunigas, kilnotas iš vienos parapijos į kitą, aktyviai dalyvavęs užsieninėse lietuvių konferencijose, aktyviai dalyvavęs spaudoje, nepriklausomybės metais pagaliau gauna Kaune sau pastovią gyvenamą vietą — Vytauto Didžiojo bažnyčią, kurioje laiko pamaldas, sako gyvus pamokslus, krikštyja vaikus, tuokia jaunavedžius, jautriu gyvu žodžiu skelbia bažnyčios ir tautos evangelijos žodį.

Palikdami specialistams kalbėti apie nuostabaus talento pasakotoją, švietėją ir tėvynės darbuotoją, mes savo skaitytojams norime tik priminti, kad yra tokia gelmių gelmė, iš kurios ir šiame Lietuvos atgimimo mete galima ir reikia pasisemti sau idealų, minčių, ryžto ir iškėpimo savo tautinei gyvybei palaikyti ir tautos nepriklausomybei įkūnyti.

Aš esu gimęs Malaišiuose, Svėdasų parapijoje ir valsčiuje, Ukmergės apskrityje, Kauno gubernijoje, 1869 metų rugsėjo mėnesio 8 dieną sen. kalendoriaus, Dievo motinos gimimo dieną, “per pat sumą”, destis, vidudienyje, kada visi žmonės buvo išvažiavę bažnyčion, net ir vaikai buvo tyčia išsiusti.

Aš buvau savo tėvų pagrandėlis, dešimtas iš eilės ir paskutinis jų vaikas, atsiradęs po kelerių metų pertraukos, kada jau nebelabai besitikėta mažų. Mano tėvui Aniūpriui Tumui, Mato sūnui, taip pat paskutiniam jo vaikui, tuomet jau buvo 52 metai (jis buvo gimęs 1817 metais), motinai gi Barborai Baltuškaičiai, Kazimiero ir Onos Tamošiūnaičios (iš Šlapiašilio) dukteriai, taip pat paskutiniam jų vaikui, buvo 45 metai (ji buvo gimusi 1824 metų balandžio m. 25 dieną gretimuosiuose Kunigiškiuose).

Svėdasų valsčius vėliau buvo prijungtas prie Aluotų valsčiaus, kurio valdyba ir mokykla buvo Kunigiškiuose per vieną kilometrą nuo Malaišių.

Iš devyneto iki tam laikui gimusių vaikų Tumam teaugo ketvertas: vienas berniokas Jonas (penketas berniokų buvo mirusių) ir trejetas mergiočių: Marjona, Ona ir Severja. Neperdaug, bet ir gana. Buvo ipėdinis (gimęs 1855 m.), tai bus kam perleisti valakas (24 dešimtinės); buvo mergiočių, tai gana bus galvos sukėjų, kraičius bekraunant, piršlių belaukiant. Nuo to vieno galėjo motinai išdūkti galva. Skrynios pripildyti nesunku, sunkiau jaunos paganyti, kad, gink Dieve, kreivais takais nenuėitų, vainikėlio nepralaimėtų. Žinai, dabar koks sviestas. Paskutinis, penktasis, priedas buvo lyg ir nebereikalingas: da mušis su vyresniuoju broliu, da žemę skels pusiau ir visai giminei kels nešlovę. Tai egzaltuota motina, kai “bobutė” pasakė berniuką esant, čia pat iškėlus rankas, paaugojo jį tarnu Dievui.

Giliausiu jausmu, su ašaromis akyse, kaip visados, karštai meldus, kad Dievas malonėtų priimti didžiausią jos auką — paveltą šiam jos vaikui šv. mišias laikyti, majestotą garbinti ir žmonėms tikėjimo dvasios dalykuose tarnauti.

Švenčiausiosios Mergelės gimimo diena, didžiųjų pamaldų valanda lyg buvo pranašavę — tai gali įvykti. Ligi tik namiškiai sugrižo, motina tuo pat didžiu širdies pakilimu pareiškė savo padarytąjį aktą, niekam, žinoma, neprotestuojant, bet ir netikint, kad iš Malaišių kaimo išeitų — kunigas. Tokių prajovų dar nebuvo buvę Malaišiuose, nors i motinos tėvus atvažiuodavęs kažin koks Musteikis-Musnicki ir duodavęs sidabrinių bei auksinių pinigų, dėl to manydavę ir sakydavę jį turint šulinį pinigų. Ir pati motina turėjo pusbrolių Tamošiūną-“Tamoševskį”, kurs, bekapelionaudamas per Krymo karą, už kortų stalo šėręs per ausį vyriausiajam vadui, už tai buvęs mirtimi nuteistas, bet dovanotas ir tik ištremtas į Rusiją. Motina dar po keletą rublių jam mišioms buvo siuntusi. Sauvalininkės gi mergelės kaip isikando “mūsų kunigėlis”, tai iš pradžių mylėdamos ir lėlė ūkaudamos, paskui kai lėlė paaugo, jam įkyrėdamos, kitaip nė nebevadino. Nuo jų pagavo sodžiaus vaikai ir, kai ypač norėjo man įkyrėti, badė prištais ir kartojo: “Tumo kunigėlis, Tumo kunigėlis”. Man tai buvo lygu kitiems blogiems pravardžiavimams, kaip toms Kauno miestietėms kiemsargėms, kurios, barusios barusios, tada besusimušę, kai viena kitą pavadino sufraganu. Tokio iškoneivikimo dora ir kantri moteriškė, žinoma, nebepakentė ir kibo lojikei į plaukus. Tai ji pati prisipažino taikos teisėjui.

Kaip, kur ir su kuo aš augau, aprašyta “Pragiedrulių” III tome, 172-179, 227-257, 67-69. Ten pat ir charakteristika mano tėvelių. Tipą dėdės ir dėdienės esu davęs “Skaitymuose”.

Nepriklausomybės obalsis.

Nepriklausomybės link

Valio, Lietuvos trys spalvos

Apšaukiama, barama, ujama Lietuvos Valstybės Taryba kantriai ir tylomis dirbo painų savo darbą. Ilgu metmečiu ji tik budėjo, dienos nakties sargybą sergėdama. Abiem rankom sėjo ir laistė; tai jos dienos darbą esant nusimanė; gi užauglio — lai jau pats Aukštėjas duoda.

Lietuvos visuomenė, it anas nepakantusis ligonis, vien urzgė ir į akis savo Tarybai šokinėjo, kam jos pagijimą tyčia vilkinanti, ligai pataikaujanti. Gi išmintingas vaistytojas vien šaltai ramino: staigu šoksma — akis išsidursma; tai ligelė pati atstoja: ūmai ji neišplėšiama.

Ir vaikščiojo ligonis-visuomenė ir jos slaugytoja Valstybės Taryba, nykulio perimtos. Akys žemyn, galvos sprande linksta, kupros lyg nematomą naštą neša. Nerimo laukė persilaužimo šin ar tan galan. Juo arčiau krizio, juo neramiau, juo vilties lyg mažiau.

Ūmai Valstybės Tarybos šelmenyje spurstelėjo didelė rimta skaistaspalvė vėliava ir linksmi, džiaugsmingai ėmė plakti spurdėti virš stogų. Rimtai, galingai kraiposi šian ir ten, lyg laimindama gimtąjį miestą.

Ir visų prošaleivių akys sužiuro. Jos nuo pažemių kilo aukšty. Pasididžiavimu pakilo galvos. Išsitiesė nugaros. Džiaugsmo ašaros blykstelėjo piliečių akyse. Ir rankos nenoromis kilo aukšty paačiuoti Tam, kurs Laumės Juostą padarė į ženklą, jog oras darosi perregimas, grynėja ir daugiaspalviai saulės spinduliai jau pereina jį kiaurai, jau rašo savo žiedus.

Laumė metė iš savo juostos tris žiedus ir tarė Lietuvai: šiaikit, į ženklą jums patvaros, vilties ir galybės — geltona, žalia, raudona! Žiūrėkite, kaip tai dera! Dera seselės dailininkės rašte audimėlyje; dera ir kiekvieno piliečio širduje.

— Dera. Tik kam tie šešėliai, kurie kliudo saulei dailininkei Laumės Juostą kedenti varšomis ir jas draikyti visų džiaugsmui?

— Ei, ir čia tu toks pat neatogoda žmogelis! Gi kaip tik tie drėgni, juodi, negražūs debesys ir padaro tuos stebuklingus Vaivorykštės gražumus: jų drėgmės lašai iškieda bespalvį spindulį į septynias spalvas, kurių trys ir Lietuvai kliūva.

Taigi galvą aukšty, Miels Piliet! Kad ir tamsu šiandien ir tau dangus apniukęs, — tu žinok, kad varšų galimybė nenyksta. Ji tik slepiasi ir tinkamu laiku vėl pažais tau akyse ir tu jai nusišiepsi, viską užmiršęs.

Tai valio gi, Lietuvos Trys Spalvos!

Vilniuje, 1918. lapkr. m.

Yra dalykų, apie kuriuos — nunquam satis, nėkadės negana kalbėti. Tos rūšies ir nepriklausomybės obalsis.

Kai 1917 m. per Rusijos Lietuvių Seimą Petrapilyje man pirmajam atsiejo kalbėti apie būsimąjį Lietuvos likimą, aš nė per akimirka nepasvyravau, formuluodamas jį — Nepriklausoma. Iš to buvo pasidarę daug negerovės. Seimas suskilo, net Santara buvo atsimitusi. Visi vienan balsan ir labai išmintingai šaukė: kur su šiuo obalsiu eisi šiais laikais, ar į laikinąją Rusų vyriausybę ar į tarptautinį proletariatą? Aš tuos būsimuosius priekaištus buvau perregėjęs, nors tokių didžiųjų pasekmių nebuvau atspėjęs. Vis delto jie man nesirodė pakankamai įtikinantys, kad būčiau galėjęs sustoti, to obalsio neištars. Širdies pakilime, tokiam, kokių reta susilaukti, aš šaukte šaukiau šaliai: kad ir niekas svetimas mums nepritartų, niekas nepalaikytų, šitą obalsį mes privalome mesti — saviškiams, ir tiems, kurie šiaupus fronto, Rusijoje, ir ypač tiems, kurie anapus fronto, Lietuvoje, esti ir gal tiek yra suvaržyti, jog lygiai stačiai negali išsireikšti! Mes turime tam obalsiui sparnus pridirbti, idant jis per kliudytojų galvas nuskristų į Tėvynę ir ten sutvirtintų mūsų brolių dvasią. Sutvirtintų ir apibendrintų, sujungtų ir į veiksmą pastūmėtų. Tam tikslui kitokio obalsio aš nejutau, nes ir “visų šalių proletarai — jungkitės” rodės visai nepakankamas tokiame didžiam tautos pakėlimui.

Nepriklausomybės obalsis betgi nebuvo mano išmislas, tik visos Tautos Pažangos Partijos, kuriai pritarė nepriklausomieji nepartiniai ir visi į dešinę nuo jos. Ir mūsų neapsirikta: Tėvynėje taip pat galvota ir jausta. Veikiai susidarė bendra vienoda atmosfera, kuri gana ūmai patraukė atgal ir atsiskyrėlius.

Obalsio būta neklaidingo. Kiek tikro, vos dabar tesuprantame, kai ir kraštutiniausieji politikos protestantai ėmė šaukti, kad nepasikliautume jokiais galybėmis, nei vokiečiais, nei santarve, tik patys savimi. Ne kas svetimas iš šalies patikrina kam laisvę ir nepriklausomybę, tik patys sau. Kol pati tauta neims ko nors sopamai geisti, del to nerimti, niekas kitas iš šalies jai to neįkalbės.

Ir šiandien ką gi matome? Didžiausiam mūsų džiaugsmui ir pasididžiavimui plačioji mūsų liaudis ne tik supranta šį obalsį, bet ir atjaučia, mėgia ir jo trokšta įvykstant. Turėdama tiek daug susipratusią liaudį, taip aiškiai ir sąmoningai apsisprendžiusią, mes jau drąsiai galėjome pradėti kalbą apie Lietuvos visuomenę, ne apie vienus tautos žiedus-inteligeniją, kuri visados pralenkia visumą. Tauta drąsiai statė ko plačiausius planus, darė sunkius apsiėmimus, kad ir paskolą prisiimdama, ir tautos valios vykintojus Europa laikė nebe prasimanėliais iš savės, tik milijoninės visuomenės reiškėjais. Su mumis Europa ėmė

skaitytis ne del gudrios mūsų diplomatijos (diplomatų mes dar nedaug teturime), ne del mūsų karo galybės (jos tuomet dar visai neturėjome), bet už tai viena, kad tauta panoro būti nepriklausoma ir pati imasi visą atsakomybę už savo likimą.

Ir atskiros, jau seniau nepriklausomos tapusios valstybės ištiesė lietuviams rankas ir nebesidrovėjo pašaukti mus į bendrą Eiropos tautų šeimyną delto, kad išvydo mus jau ligi to priaugusius, ligi politikos nepriklausomybės pribrendusius.

Ir pikčiausi mūsų priešininkai, kuriems mūsų nepriklausomybės troškimai tai akis ėdęs muilas, nieko atvirai nedrįsta išsistarti prieš tą obalsį, kurs yra tiesiog šventas netiktai tautoms, bet ir kiekvienam atskiram žmogui.

Nepriklausomybės obalsis buvo ir yra tasai bendrasis vaistas, panaceum, griežtai visoms mūsų vidaus ligoms pagydyti, “ligomis” vadinant partinius karščius ir kliedėjimus.

Nepriklausomybės obalsis nutraukė mus iš neįvykinamųjų utopijų ir neesamųjų chimėrų į realybę. Tą obalsį pamėgė, mes, partijos, tarėme: mūsų siekimai garbingi, tik kas gi tuojau daryti, kad paklotume pagrindą visiems tiems mūsų siekimams? Bet kas lengvai suprato, jog tas pagrindas tai ir bus nėkieno kito nepaliečiama dirva, nėkieno, neužsėjama rugiagėlėmis, tik mūsų pačių javučiais užsėjama.

Nepriklausomybės obalsio mes visi ir kiekvienas skyrium užsigeidėm, kad mums jau nusibodo kitiems bernauti, kad nusibodo vien kitų valią pildyti, — kad mes savyje pajutome neraminantį mus iniciatyvos akstiną ir kurybos dovaną.

Lietuvis — kietas; tai ne gudas, su kuriuo galima “kalbėtis” ir palenkti. Tokią mums šiais laikais duoda atestaciją lenkai, ir tai garbinga ta atestacija. Mūsų kietybė savo užsispyrimuose pasiekti savo tikslą tai ženklas brendusio vyriškumo, kuriuo draugas ir priešas gali pasikliauti. Kas iš to svyravimo bet vėjeliui papučiant? Nendrė tesvyrouja, kai ažuolas temoka — lūžti.

Nenuliūskime, kad ir kaikas mums nepasisektų. Negi galima laukti, kad toks žygis žygiuojant, viskas eitų, kaip patepta. Kai kas turi pagirgždėti, kai kas ir sulūžti. Net jei mums kas iš šalies pakištų po ratais tokį rąstą ant kurio visas vežimas apvirštų, mus prikels susipratusi mūsų liaudis. Ko neišveiks diplomatija švelniai liežuvavimu, tai pabaigs daryti liaudis — šiurkščiaivimu, jei kitaip nebus galima. Liaudies valia neperlaužiama.

Tai tegu atmena mūsų nepriklausomybės priešai ir su tuo apsiereikšimu skaitosi, kam miela yra ramybė, kas nori išvengti ūmių perversmų ir net visuomeninių kataklizmų. Kai votis pritvinksta, geriau pradurk, lai išbėga, kas veržias laukan, nes kitaip supūdys visą kūną.

Vilniuje, 1918

LOS ANGELES ŠV. KAZIMIERO LITUANISTINEI MOKYKLAI

40 METŲ

Šv. Kazimiero lituanistinė mokykla 1962 m. su mokytojais, tėvų komitetu ir svečiais. Sėdi, iš d.: A. Narbutas, J. Ažuolaitis, kun. A. Valiuška, Alė Rūta-Arbienė, G. Gudauskienė, O. Razutienė, prof. M. Biržiška (mirė tą patį metų rugpjūčio 24), prel. J. Kučingis, I. Medziukas, A. Balsienė, B. Ciurlionienė-Varnienė, V. Kevalaitienė, J. Motiejūnas, E. Kojelienė.

The teachers, parents' committee, and guests at St. Casimir's Lithuanian School in Los Angeles, CA in 1962. Seated from right: A. Narbutas, J. Ažuolaitis, Rev. A. Valiuska, A. Ruta-Arba, G. Gudauskas, prof. M. Birziska (died August 24 of the same year), Msgr. J. Kucingis, I. Medziukas, A. Balsys, B. Ciurlionis-Varnas, V. Kevalaitis, J. Motiejunas, E. Kojelis

Photo by L. Kantas

Prof. Kazys Pakštas prieš II pasaulinį karą teisingai pramatė, kad Lietuva, būdama tarp didžiųjų agresyvių kaimynų, gali būti skaudžiai paliesta; išvalgus mokslininkas siūlė išvežti į užsienį vertingus lituanistinius archyvus, aukso bei svetimos valiutos atsargas ir sutelkti būrį lituanistikos stipendininkų kuriame nors Vakarų universitete. Jam rūpėjo apsaugoti tautos resursus ir vertybes. Ar ne tautinio išlikimo instinktas padiktavo lietuviams išeiviams susirūpinti jaunimo tautiniu išlikimu, kuris būtų perduodamas ir ateinančioms kartoms.

Religiniu įsisavinimu ir tautiniu jaunimo sąmoningumo ugdymu Kalifornijoje pirmiausia susirūpino prel. J. Maciejuskas, Los Angeles mieste įkūręs Šv. Kazimiero parapiją. Deja, netikėta liga ir mirtis neleido jam šį užsimojimą įvykdyti. Tai atliko jo įpėdinis, tada dar jaunas kunigas (vėliau prelatas) Jonas Kučingis. 1949 m. parapijai dar esant kūrimosi stadijoje, jis pasikvietęs sesėles pranciškonės, įsteigė savaitgalio mokyklėlę. Į ją stojo dirbti tik ką iš Europos atvykusi mokytoja. Ona Razutienė. Vėliau įsijungė V. Pažiūra, vargonininkas A. Skridulis, parapijos asistentai kun. L. Jankus ir kun. V. Šiliauskas.

Savaitgalio mokykla pradėjo darbą labai sunkiomis sąlygomis: nebuvo tinkamų patalpų, reikalingo inventoriaus, trūko mokslo priemonių. Pradžioje susirinkus 25 mokiniams, kurie buvo įvairaus išsilavinimo, teko dirbti grupėmis. Tik vėliau, įstojus daugiau mokinių, pereita į skyrių sistemą, imant dėmesin nepri-

klausomos Lietuvos mokyklų pavyzdį.

Įsikūrus JAV LB Švietimo tarybai, kuri Lietuvį fondui remiant, ėmė leisti vadovėlius, gaminti kitas mokslo priemones, nustatė programas ir kitais būdais rūpinosi jaunimo švietimu, palengvėjo darbas ir mokytojams, ir mokiniams. Mokinių skaičius kasmet augo. Kai vakaruose gyvenantieji lietuviai sumanė Santa Monicoj įkurti šeštadieninę mokyklą, Šv. Kazimiero parap. klebonas kun. J. Kučingis, šeštadieninės mokyklos globėjas, tuo reikalu pareiškė nuomonę: "Lietuvių didžiausia yda — dalintis. Kur susirenka būrelis lietuvių, ten tuoju reikia net kelių organizacijų ir draugijų. Mums reikia ne dalintis ir skirstytis į gabaliukus, bet jungtis geresniam darbui. Skilimo linkme rikiuojasi ir Santa Monicos lietuvių būrelis, nuo šio rudens steigdamas atskirą šeštadieninę mokyklą. Nesant tam nei lietuviškos aplinkos, nei mokyklos testinimo užtikrinimo bei ateities perspektyvų, šis užsimojimas laikytinas mėgėjų darbu. Jie daugiau savo vaikams pasitarnautų, jei neplėštų jų nuo bendro kolonijos junginio". (Lietuvių Žinios, nr. 15-16, 272-273).

Tačiau į tai nebuvo atsižvelgta. Mokyklėlė Santa Monicoj, sutelkusi apie 30 mokinių keletą metų veikė, bet pritrūkusi ją lankančių likvidavosi.

1943 m. pastačius Šv. Kazimiero parapijos mokyklą ir prasidėjus mokslo metams, į ją įstojo apie 300 mokinių, iš kurių beveik trečdalis buvo lietuvių kilmės. Tada klebonas kun. J. Kučingis nuolatine lietuvių kalbos

mokytoja pakvietė O. Razutienę, kuri daugelį metų kasdien liuanistinius dalykus šioje mokykloje dėstė. Tik mokykloje nelikus lietuvių mokinių, lituanistinės pamokos buvo nutrauktos ir pati mokytoja Razutienė, tartum atlikusi savo misiją, 1987 m. mirė.

Lituanistinė mokykla, šeštadieniais galėdama naudotis erdviomis ir šviesiomis prapijos mokyklos klasėmis, turi puikias darbo sąlygas. Parapijos, tėvų ir mokytojų bendromis pastangomis atsiekiama gerų rezultatų. Per šią mokyklą yra perėję šimtai jaunimo, kuris, vėliau įsijungęs į organizacijas, jaunimo ansamblį ar dramos sambūrį, dalyvauja kolonijos kultūriniam gyvenime.

Mokyklos išlaikymo našta turi pakelti patys tėvai, mokėdami tam reikalui nustatytą mokestį. Paremia šiek tiek Lietuvų kredito unija ir paskiri asmenys. (1988/89 mokslo metais didžiausią auką yra paskyręs A. Mikalajūnas (690 dol.) Kasmet paremia ir Lietuvų Fondas, kurio atstovas įteikia čekį minint Vasario 16-ąją (šiemet įteikė 1250 dol.). Tenka pagarbiai paminėti daugelį tėvų, kurie toli gyvendami, šeštadieniais aukojasi vežiodami savo vaikus į šeštadieninę mokyklą. Mokyklos kronikoje užtikame ir tikrai reto pasiaukojimo pavyzdžių. Iš tokių pažymėtini Griniai, vežiojo vaikus iš Riverside (70 mylių), Gorodeckai — iš Escondido (daugiau 100-to mylių).

Lituanistinei mokyklai yra vadovavę: V. Pažiūra, J. Kojelis, V. Tamulaitis, K. Barauskas, I. Medziukas, kun. R. Kasponis, D. Polikaitienė, J. Pupius. (Trumpą laiką

mokyklai vadovavo ir seselės Augustina ir Ancila). Šiuo metu vadovauja trijų asmenų direkcija: Marytė Newsom, Algis Žemaitaitis ir Violeta Gedgaudienė.

MOKYKLOS JUBILIEJUS

Šv. Kazimiero lituanistinė mokykla jau sulaukė 40 metų. Ši sukaktis buvo atžymėta jubiliejinio banketu balandžio mėn. 14 d., kuriame dir. Marytė Sandanavičiūtė-Newsom susirinkusius užtikrino, kad mokykla sulauks XXI-jo šimtmečio. Į iškilmingą jubiliejų, 40-jų mokslo metų užbaigimą birželio 3 d., buvo pakviesti ir buvę mokytojai bei mokiniai. Susirinkusieji buvo supažindinti su šiais metais mokyklą baigusiomis: Teresėle Giedraityte, Lidija Tompauskaite ir Vilija Žemaitaityte. Kun. dr. A. Olšauskas prisiminė mirusius mokytojus ir sukalbėjo maldą. Baigusias pasveikino gen. konsulas V. Čekanauskas ir įteikė joms atestatus. Tada buvo perskaitytas Švietimo tarybos pirm. Reginos Kučienės sveikinimas, kurio užbaiga: "Jubiliejaus proga sveikinu mokyklos vadovybę, mokytojus, mokinius ir tėvelius. Dėkoju už jūsų pasiaukojimą. Linkiu, kad ir toliau su tokia pačia energija ir pasišventimu ruoštumėte ir auklėtumėte lietuvišką jaunimą atgimstančiai Lietuvai".

1964 m. švenčiant Šv. Kazimiero Lituanistinės mokyklos 15 metų sukaktį, tų mokslo metų mokytojai su buvusiais mokytojais. I eil. iš d.: J. Motiejūnas, R. Bureikienė, B. Čiurlionienė-Varnienė, I. Medziukas, prel. J. Kučingis (globėjas), O. Razutienė, A. Balsienė, N. Grakauskienė, D. Polikaitienė; II eil. H. Tumas, S. Nyerges, O. Gustienė, V. Pažiūra, A. Rūta-Arbienė, O. Barauskienė, A. Narbutas, E. Kojelienė, B. Budriūnas, O. Mikuckienė, J. Kojelis.

Teachers and former teachers of St. Casimir's Lithuanian School in Los Angeles celebrating its 15th anniversary, 1964. 1st row from right: J. Motiejunas, R. Bureika, B. Ciurlionis-Varnas, I. Medziukas, Msgr. J. Kucingis (sponsor), O. Razutis, A. Balsys, N. Grakauskas, D. Polikaitis. 2nd row: H. Tumas, S. Nyerges, O. Gustas, V. Paziura, A. Ruta-Arbas, O. Barauskas, A. Narbutas, E. Kojelis, B. Budriunas, O. Mikuckis, J. Kojelis.

Photo by L. Kantas

Šv. Kazimiero lituanistinei mokyklai švenčiant 40 metų jubiliejų (1989.VI.3.) JAV LB Švietimo tarybos padėkos diplomais apdovanoti mokytojai. Iš d.: kun. dr. A. Olšauskas, I. Medziukas, kons. V. Čekanauskas, dir. A. Žemaitaitis (iteikęs diplomus), V. Pažiūra, A. Pažiūrienė, A. Nelsienė, B. Raila, J. Pupius, O. Barauskienė, L. Jarašūnienė, V. Radvenienė, R. Bureikienė ir dir. V. Gedgaudienė.

Celebrating the 40th anniversary of St. Casimir's Lithuanian School in Los Angeles, CA on June 3rd, 1989. Certificates of appreciation from the Education Committee of the US Lithuanian Community were presented to the instructors. From right: Rev. Dr. A. Olšauskas, I. Medziukas, Lithuanian Honorary Consul General V. Čekanauskas, school principal A. Žemaitaitis (presenting the certificates), V. Pažiūra, Mrs. A. Pažiūra, A. Nelsas, B. Raila, J. Pupius, O. Barauskas, L. Jarašūnas, V. Radvenis, R. Bureika and principal V. Gedgaudas.

Photo by D. Varnas

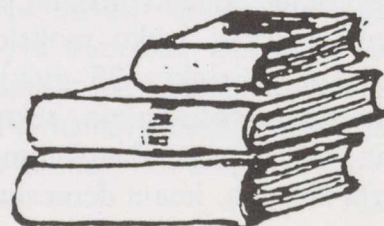
Dir. A. Žemaitaitis mokytojams įteikė Švietimo tarybos atsiųstus diplomus, padėkos simbolius už darbuotę lietuviškoje mokykloje už Lietuvos ribų. Šiomet įsteigta mokytojų Onos Razutienės vardo premija, skiriama visais atžvilgiais pasižymėjusiam mokiniui-ei. Šią premiją tėvų komiteto pirm. R. Vitkienė įteikė T. Giedraitytei. Dir. V. Gedgaudienė įteikė atžymėjimus mokiniams, pasireikšusiems įvairiose srityse.

Jubiliejinis mokslo metų užbaigimas uždarytas visiems giedant "Lietuva, brangi". Salėje buvo išstatyti nuotraukų rinkiniai, pavaizdavę mokyklos gyvenimą nuo pradžios iki šių dienų. Mokyklą lankė apie 12 mokinių, kurių tarpe buvo daug nemokančių, bet norinčių pramokti lietuviškai.

Šiam įvykiui atžymėti buvo išleistas jubiliejinis metraštis, kurį paruošė Marytė Newsom su klasių mokytojais. Meninis apipavidalinimas D. Kuolienės, mašinraštis L. Jarašūnienės. Metraštyje daugybė nuotraukų, darytų A. Balcho, T. Giedraičio, M. Newsom ir kitų; daug mokinių rašinėlių ir piešinėlių. Įdomi mokyklos nuotrauka prieš 25 metus. Metraščio pradžioje — mokyklos vadovybės žodis. Ištrauka iš jo: "Šiais metais L. A. Šv. Kazimiero šeštadieninė lituanistinė mokykla švenčia savo darbo 40 metų jubiliejų. Per tiek metų daug buvo išmokta, daugel dainų pridainuota, tautinių šokių prišokta, tūkstančiai mylių suvažinėta, šimtai draugysčių užmegsta... Šeštadieninė mokykla prisidėjo

prie tėvų pradėto darbo — įdiegti meilę Lietuvai ir lietuviškam žodžiui. Mokykla taip pat padėjo paruošti ne vieną ateities vadą, kurie dabar reiškiasi platesnėj lietuviškoj visuomenėj ir toj pačioj mokykloj. Su viltimi žiūrime į dvidešimt pirmą amžių. Mūsų pastangas telaimina Dievas, o įkvėpimo tesuteikia besilaisvinanti Lietuva".

Ignas Medziukas

ENGLISH SECTION

The Politics of Religion

Part II

The Polish Mask

© by Albert Cizauskas

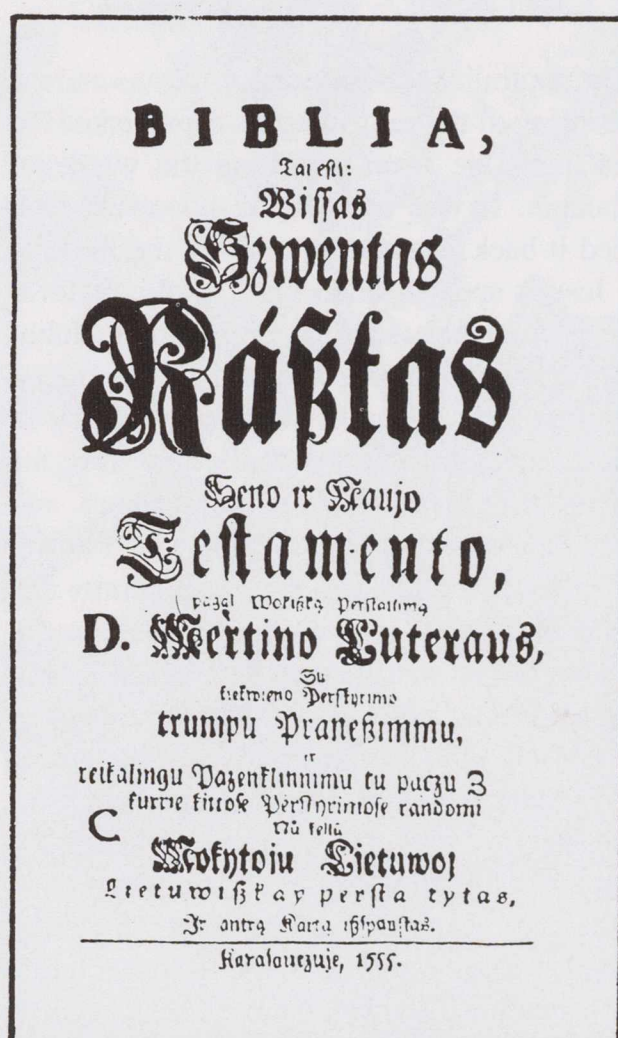
In many ways, the trials endured by the Lithuanian nation in the name of Christianity were more trying, if less bloody, after Jogaila's conversion than they were during the two centuries of warfare with German militarism.

As related in **Part I**, Lithuania stubbornly clung to its pagan traditions despite German efforts to Christianize it. The tragedy is that the various pseudo-religious military orders were making martyrs of the Lithuanians even before they attempted to baptize them.

But ferocious as were the encounters with the Germans, at least the fight was an open one. The struggle even had a perversely beneficial effect, since it forced hitherto independent factions to unite against a foreign enemy bent on their subjugation or annihilation. On the other hand, following Jogaila's acceptance of Christianity, the Lithuanians underwent a relentless campaign of de-nationalization, not by the sword, which would have provoked an armed response, but by the imposition of a Polonized clergy and liturgy. Had Christianity survived under King Mindaugas and his successors, it is probable that Lithuania would have developed as a Christian kingdom on its own, rather than playing second fiddle as a Grand Duchy to Poland's Kingdom.

The promotion of Polish culture and nationalism through the medium of Christianity, however, was not necessarily a premeditated act at first. There were simply no Christian priests in the land were Perkunas, the great god of thunder, had been worshipped since time immemorial. It was only natural for the Polish clergy to fill the vacuum. But where the Poles can be justly faulted is that, in the words of Thomas Chase in his **History of Lithuania**, the Polish clergy for centuries afterward "... never seemed to be interested in learning the spoken word of the people they had come to Christianize."

The Polonized clergy in Lithuania thus exerted a powerful influence on the political future of the Grand Duchy. The higher ecclesiastics were eventually selected from the Lithuanian nobility and gentry but they were also educated and, in time, spoke and thought, in Polish. The process was a lengthy one, but, like dripping water, it carved a channel through the bed-rock of the nation, dividing the Polonized upper class from the peasants who remained wholly Lithuanian. Even Lithuania's patron

First publication of Holy Scriptures in the Lithuanian language, 1555.
Pirmasis šventas raštas lietuvių kalba protestantų išleistas 1555 m. Karaliaučiuje.

saint, Casimir, spoke Polish rather than Lithuanian. It is not surprising, then, that Christianity, for centuries to come, wore a Polish mask.

The Protestant Threat

After barely 150 years, Christianity in Lithuania was rent by a tragic split in its own ranks. Like a sudden fire storm, Protestantism spread and almost consumed Roman Catholicism during the 16th century in the Grand Duchy.

By the early 16th century, large numbers of Lithuania's upper classes were sending their sons to European universities, at the very time that Martin Luther was nailing his challenge to Rome on the cathedral doors of Wittenberg. Luther's act precipitated a deep rupture in the intellectual and religious life of Europe. Inevitably, the sons of the Lithuanian nobles

brought back the rebellious principles of the Reformers to a land where Christianity was still a frail shoot entangled in materialism and paganism. Often without proper training and sometimes not even ordained, higher ecclesiastics, such as bishops, owed their appointment and allegiance to the King/Grand Duke alone. In the countryside, the peasants wallowed in a crude amalgam of Christianity and animism. Contemporary accounts describe the continued worship of Perkunas and the veneration of serpents, trees and rocks, side by side with the superficial acceptance of Christianity's external forms.

In such a religiously-debased atmosphere, the influence of the younger generation, educated in the new ideas of the Reformation, spread quickly. Many of the leading families began to dispute the authority and condemn the moral laxity of Rome and its adherents. The nobles, too, were not slow to realize that action against the royally-established Church benefices enhanced their own interests at the expense of the monarchy.

The rapid growth of Protestantism was strongly influenced by the example of the Polish aristocrats, many of whom embraced the tenets of John Calvin. The Radvila family, among the foremost in the Grand Duchy, followed the lead of the Polish magnates and even corresponded with Calvin himself. In their enthusiasm, the Radvilas established the first printing press in Lithuania, which they used to disseminate Calvinist literature, including the first bible to be published in Lithuania. All these works, however, were in the Polish language.

By the middle of the 16th century, only about a quarter-century after its introduction, Calvinism had won over a majority of the Lithuanian nobility, while the peasants, forced to accept rapid changes in their lord's religion, floundered in a state of moral uncertainty.

The Protestant Tide Ebbs

One important power center in the Polish-Lithuanian state did not support the Protestant cause. Historians give a large share of the credit for the eventual decline of the Reformation to the neutrality of the monarch, Sigismund Augustus III (by Polish reckoning, Sigismund Augustus II). Open hostility might have provoked a civil war or at least have stiffened the Protestant position. By fence-sitting, the still-

powerful King/Grand Duke denied to the local reformers the ultimate sanction of the monarchy that was still needed to legitimize their version of Christianity.

Merkelis Giedraitis, bishop of Zemaitija, 1536-1609. He supported the publication of Lithuanian books, and energetically fought Protestantism.

Žemaičių vyskupas Merkelis Giedraitis 1536-1609. Rūpinosi lietuviškų knygų leidimu. Energingai kovojo su protestantizmu.

It is to the credit of both the Poles and the Lithuanians that they were among the few, perhaps the only, peoples in Europe at the time enjoying total religious freedom. Paradoxically, however, tolerance was a two-handed sword for the Protestants. They soon split into a number of dissenting sects, diffusing their influence. The most important of these other sects was Lutheranism, imported from Prussia and its universities. Interestingly, German-inspired Lutherans published the first printed works in the Lithuanian language, among which was Luther's catechism. Lutheranism, however, remained a distant rival to Calvinism. It failed to attract any significant political support beyond the areas bordering on East Prussia. Once more, Polish influence, this time on behalf of Calvinism, played a decisive role in the religious life of Lithuania. It remains curious, nevertheless, that Protestantism, and Calvinism in particular, with its dour emphasis on human depravity and predestination, would have appealed to the Lithuanian nature.

Calvin

Kalvinas

The neutrality of Sigismund Augustus and the splintering of the reforming sects prevented the Protestant tide from engulfing the whole of Lithuania. It was the Jesuits, however, who rolled it back. Invited in 1569 by the Bishop, the Jesuits spear-headed the Catholic restoration. From their base in the Church of St. John, they vigorously counter-attacked the reformers, engaging them in public debate, preaching in Lithuanian, publishing Catholic literature for the first time in the Lithuanian language, and founding a school of higher learning at Vilnius, which became Lithuania's first university and eventually one of Europe's most prestigious institutions. This was all part of the Jesuit's campaign to bring Catholicism to the common people as well as to the upper classes, as part of their strategy of resisting Protestantism.

At about this time, Sigismund Augustus abandoned his neutrality by formally accepting the decrees of the Council of Trent which embodied a massive reform of the Roman Church that lasted until Vatican Council II. As quickly as they had earlier espoused the new doctrines, Lithuanian nobles and gentry now abjured the heretical reforms of the Reformers and returned to the Church of Peter. A son of the Radvila family, in excess of zeal, even burned in public a Protestant bible, an act which dramatized the rapid shift in religious allegiance of a family that a short while back had published Protestant bibles.

The rise and fall of Protestantism in Lithuania ran its course in about 50 years. In its time, it almost overwhelmed the established Church, but it left behind it a culturally-advanced and religiously-strengthened nation. On the other hand, the Protestant uprising hastened the Polonization of Lithuania's upper classes. Oscar Halecki, a noted Polish historian, in his **Borderlands of Western Civilization**, maintains that relations deepened between the upper classes of both peoples during the short-lived Reformation and that this greater intimacy "... shaped the political structure of the Commonwealth (of Poland and Lithuania)." His observation adds support to the theory that the politics of religion was a recurrent motif

SIGISMUNDVS AVGVSTVS, DEI GRATIA REX POLO-
NIAE, MAGNVS DVX LITVANIAE, RVSSIAE, PRVS-
SIAE, POMERANIAE SAMAGITIAE AC MAZO-
VIAE, ETC. DOMINVS ET HAERES.
ANNO DOMINI AETATIS
M.D.LIIII. XXXV.

Sigismund Augustus, King of Poland, Grand Duke of Lithuania, Russia, Prussia, Pomerania, Samogitia, and Mazovia, 1554

Zigmantas Augustas, Lenkijos karalius, Didysis kunigaikštis Lietuvos, Rusijos, Prusijos, Pomeranijos, Žemaitijos ir Mazovios.

throughout the history of the Lithuanian nation. It is interesting to speculate to what extent the Protestant Reformation, with its Polish bias, might even have prejudiced the outcome of the Union in Lublin in 1569 which institutionalized **de facto** Polish hegemony over the Grand Duchy.

The Benediction of Šiluva

Early in the 17th century, a miraculous event sealed the final defeat of Protestantism, pockets of which lingered on for a long time in Lithuania. The Blessed Virgin appeared to children in Šiluva at a forgotten site where Calvinist had once desecrated a Catholic church. Subsequent excavation unearthed vestments, sacred vessels and other sacramentals pointing to the previous existence of an altar on the very spot where Mary had shown herself. Since that time, the shrine of Our Lady of Šiluva has become Lithuania's holy ground, where miracles have attested to the grace which God has granted through Mary to the people who remained, and still remain, faithful to His church.

(To be continued)

It was white, elegant and adorned with a wreath of tiny round notches.

"I could go on looking at it forever," Baniene would say with pride. "And to think of a design like that: a wreath full of notches like nails,"

You see, it was no ordinary bowl, which one might pick up and bargain for at a country fair; it had been bought in Riga. Only once in her hard life had Baniene journeyed to town and, among other things, brought home with her this precious token.

You see, it was no ordinary bowl, which one might pick up and bargain for at a country fair; it had been bought in Riga. Only once in her hard life had Baniene journeyed to town and, among other things, brought home with her this precious token.

But many days had passed since then: her children had grown up, and the First World War had swept past them like a torpid dream taking with it her husband... Yes, a great deal had happened since those days, and it had been difficult to recall everything, but the bowl, the lovely white bowl, remained.

And so, in time, it came to represent to Baniene a bowl into which all her experiences, both painful and pleasant, were stored. And since it had all happened so long ago, she could dwell on them without fear or anguish.

It usually stood in the furthest corner of the china cupboard and no one was allowed to put anything above or below it, and once, because of this, Baniene and her daughter-in-law had quarreled. Since then, Baniene's hands alone had the right to touch it.

"Don't you go washing up that bowl," she had warned her daughter-in-law that very morning.

"If you were to break it, I don't know what I would do to you."

They were merely words, hard and full of roughness, but Baniene had a forgiving heart.

She was hastening now with the cows to the grazing ground, so that when she had them tied up, she would have time to run to the thicket and gather a few handfuls of nuts for her grandson. She wished that she could stay there longer, but her own son had been summoned to the local council that very morning and her daughter-in-law was busy raking the spring corn. Nevertheless, she must bring some nuts for Gintutis, the ceaseless prattler with his white, fluffy dandelion hair.

From time to time as she hurriedly recited her morning prayers, she would look up at the rising sun, and one could catch words like son, grandson, daughter-in-law, and God knows what about the old days, which long since glided away, cloudlike in the azure sky.

"Why, I see there's not much left of you,

The China Bowl

Jurgis Jankus

Homestead in Lithuania
Sodyba Lietuvoje

Marijona," she said to herself... "In the old days, the housework would be done in no time at all, and you were always the first at the mushrooming. And now look at you, you run and you pant and the hazel thicket is still nowhere in sight."

But at the edge of the clearing she found that the bushes were already combed over, so there was nothing left but to wade into the dew.

"Lord, if they were to go and break it," she sighed to herself, and in her mind's eye stood the comely white bowl.

Yesterday, the schoolmaster had called to see them and they begged him to taste their honey. Her daughter-in-law thought that a deeper plate would do but old Baniene insisted on bringing out her china bowl, spooned it full of honey and placed it on the table.

And while the schoolmaster was eating he talked of many things, but to Baniene they were strange and uninteresting, and she kept glancing at the white wreath of notches above the clouded honey and looked as if she longed to ask him something. But the others were so quick with their questions.

At last, when everyone else fell silent, searching for new words, she summoned up enough courage to say.

"And has the schoolmaster been to Riga?"

To Riga? No, he had never been to Riga. And, he thought, if ever he did have occasion to go there, he was bound to get lost at once.

Oh, but she had been. And how wonderful it all was. And such wealth everywhere. And it was in Riga that she came to buy this very china bowl.

They listened to her in silence, and as she talked she found that she had such a lot to say to this young man who had never seen the town of Riga.

On her way home, as she waded through the wet grass, she recalled yesterday's talk and the words she had forgotten to say, but now, quite different words came to mind and her heart grieved that she had expressed herself so badly.

Gintutis was waiting for her on the threshold. A little while before, his mother had walked out to the fields and told him to sit at the window and wait for his grandmother. She would bring him a whole apronful of nuts.

"Grandma, have you brought me any nuts, Grandma?"

And when Baniene began to heap large clusters of yellow nuts from her pockets onto the table, Gintutis hurriedly pulled up a chair, clambered onto it, jumped up and down, clapping his hands and squealing.

A smile transfigured Baniene's face; she stroked her grandson's hair gently and looked at him with profound devotion. Then she seated Gintutis on the table and brought him a small hammer. At once, the child was absorbed in the serious business

of cracking nuts. He was barely four and the task came none too easily to him. Sometimes the nut became hopelessly squashed or it shot from under his hammer like a bullet into the middle of the floor, and then the child cried:

"Grandma, Grandmama, reach me the nut, Grandmama!"

She never failed to find it, hobbling and looking for it around the beds and under the table. And suddenly he made a surprising discovery. When you hit the nut with the point of your hammer, it always zoomed away from you. And now the race began: earnest and full of zest. Gintutis, with his head thrown backward, laughed and shot the nuts as fast as he could, while his grandmother retrieved them faithfully from beneath the table and from the middle of the floor.

When, at last, all the nuts had found their way into Baniene's pocket, she came to the table, placed her toil-worn hand on his fair head, and said in a serious voice:

"That will do, Gintutis. You'll be the end of me yet! Be a good boy now, piglet is hungry. I'm going for some beetroot leaves, so you stay here, eat your nuts, and look out of the window."

And smiling, she went out to the kitchen garden.

Now the child watched her stooping and bending, with her skirts tucked up, among the thriving beds of beetroot. No, he did not like piglet. Let loose, she grunted her way towards him, as if about to hollow out his tummy with her pointed snout. He would rather his grandmother did not feed her at all.

After a while, he went back to his nuts. He tried to break them carefully now, without squashing them and he almost succeeded.

But soon his attention was caught by a few nailheads which someone had driven in at the end of the table at some time or other; they stood out a little from the wood and gleamed with constant scrubbing. Gintutis hit at these nails once, twice, but to no effect; then suddenly a passion for hammering seized him. The nails had long since disappeared into the boards, yet the child went on hammering. His face, when at last he raised it, was flushed and his eyes shone brightly.

"Oh," thought Gintutis, "if only there were more nails. Long nails and tiny nails like fir needles."

His grandmother, when she had gathered a sheaf of rustling beetroot leaves, sat down on the cottage doorstep to chop them up. Usually, Gintutis loved to sit near her, on an ancient stone sunk deep into the ground, and watch the beetroot leaves fall into an untidy pyramid.

He would gladly run to her now and sit at her feet if it were not for this strange object that he held in his hands, turning it this way and that and lightly fingering the round nail-like notches. His grandmother had forgotten it, in her haste, leaving it still unrinsed at the edge of the table. Gintutis lifted the bowl up once again, smiled and then giggled in a high, childish voice. Yes, he would drive all those nails in, so that it would be done before his grandmother discovered them. And that would be far more difficult task for her, than picking up nuts from the floor. He listened in silence, smiling a clever traitor's smile. No, his grandmother was not coming back, for he could still hear the even, rhythmical sound of her knife. If only she had a huge heap of beetroot leaves and would go on chopping them until all the nails were hammered in. And then he would say to her,

"See if you can find them, Grandmama!"

The child concentrated, then raised the little hammer above his head and brought it down on the nearest nail-notches.

Something quite undreamt of happened. There was a sharp breaking sound, several pieces of china shot into the air — and the lovely white bowl lay split in two on the table.

The child shuddered. He sensed that something terrible had happened, and sat there

awestruck and motionless. Then suddenly he seized the two broken parts of the bowl and pressed them together with all his might.

Baniene's ears had caught the sharp, ringing sound, and she knew at once that Gintutis had broken something. Slowly, she laid aside a handful of beetroot leaves, brushed some away from the doorstep with the blade of her knife and, rising to her feet exclaimed,

"It must be the window!"

As soon as she opened the door, she saw everything at a glance. Pieces of broken china lay scattered on the table (it was strange how many of them she seemed to see), and Gintutis sat there white and trembling.

"Jezau, Marija!" she exclaimed in a frightening voice.

The child jumped. He saw his grandmother crossing the threshold and knew that he must get away. He scrambled to his feet and began to run but his shirt tripped him up — he missed the chair and with his arms held wide open, fell to the floor. He lay there motionless, as though embracing the earth.

Baniene was stunned and did not seem to understand what had happened. Her mind was still full of the broken pieces, yet she stood with her gaze fixed on her grandson.

Only a moment ago she was beside herself with anger, aching to punish Gintutis, to give him a good beating, but now, as she stood there looking at him, a thought more terrible than all others pierced her. Was the boy still alive? And, forgetting all else, she rushed over to him.

"Merciful God," she whispered humbly as she wiped the boy's mouth and tried to stop the blood from flowing. The child did not cry: he only trembled and sobbed silently...

Then she seated herself on the bench and, without a thought or a word, rocked her grandson for a long time; blindly aware that a hostile force had entered their lives to bereave them of this warm and gentle being.

And when the child began to breathe deeply, and started once or twice in his sleep, she put him carefully to bed, gathered up the fragments of the china bowl and knotting them in a piece of rag, buried them at the bottom of her dowry chest.

She felt that she had lost a great treasure, a part of her very life, her only pride, and words could not express her loss. Her heart trembled on remembering that something far more precious could so easily have been taken from them, but no one ever must know of it, and fetching a brush and a handful of ashes, she stopped to rub the stains of blood from the damp, earthen floor.

Translated by Danguole Sealey

A BOOK FOR EVERYONE

"The Forest of Anykščiai" (Anykščių šilelis) by Antanas Baranauskas, translated by Nadas Rastenis, introduction by Juozas Tininis, woodcut illustrations by J. Kurminskas. Soft covers — \$3, hard covers — \$4 plus shipping, (only few left).

Published by:

LITHUANIAN DAYS

4364 Sunset Blvd., Los Angeles, CA 90029
tel.: (213) 664-2919

IS SWISS GOVERNMENT BLOCKING ACCESS TO LITHUANIAN DOCUMENT?

The Swiss Government is deliberately blocking access to the documents of the prewar activity of the **Lithuanian National Olympic Committee** in order not to antagonize the Soviet Union. This charge was made by **Pranciškus Eigminas**, president of the Lithuanian Wrestling Federation, writing in the LCP CC daily **Tiesa** (Vilnius, September 7).

The Lithuanian wrestlers are now trying to join the International Federation of Wrestling as an independent organization. They were told this would be possible, (a) with a recommendation from the USSR federation (which has refused to give it), (b) in case of special accomplishments by Lithuanian wrestlers, and (c) with the mediation of a recognized Lithuanian National Olympic Committee (LNOC).

The establishment of the LNOC is a common goal of all Lithuanian sports people. According to Eigminas, however, the **International Olympic Committee (IOC) is still keeping silent about Lithuanian membership**. Meanwhile, supporters of the Lithuanian cause are not being allowed to see the documents of the prewar Lithuanian National Olympic Committee at the headquarters of the IOC in Lausanne. Mr. **E. Cantini**, director of the Swiss Commercial Bank, was rebuffed when he asked to consult copies of the documents. An Italian journalist, who said that he needed to see the documents for scholarly research, was also given a negative answer. **"The Swiss Government has forbidden the release of any information about the existence of the Lithuanian National Olympic Committee**, because it is trying to avoid diplomatic complications with the USSR," Eigminas writes.

If the above is indeed the case, the Swiss Government is **guilty of violating its international commitments** concerning freedom of information and access to non-classified historic materials. This arbitrary behavior, which is directed against the vital interests of an occupied nation, calls for a swift and sharp condemnation on an international scale.

(ELTA, Oct. 1989)

INTRODUCTION TO MODERN LITHUANIAN, by Dambriūnas, Klimas and Schmalstieg, Third edition, 1980. 779 p. This book is not for young children, has 40 lessons in its main part; reading selection, vocabulary list, grammar exercises, and a map of Lithuania. \$11.

LITHUANIA 700 YEARS, edited by Dr. Albertas Gerutis. Lithuania 700 years is the first book to appear in the English language that not only tells the story of the Lithuanian state, but succeeds in explaining the Lithuanian people. Jacket design by Paulius Jurkus. 458 p. \$18.

"LITHUANIA WILL MOVE TOWARD INDEPENDENCE NEXT SPRING"

Arvydas Juozaitis, Sajūdis Spokesman, Discusses "Lithuanian Revolution"

Lithuania will move toward independence next spring, a member of the Sajudis Council declared in Washington on September 27. **Arvydas Juozaitis**, an ideology adviser for the Lithuanian mass movement, said in an interview with Radio Free Europe/Radio Liberty that Sajudis has made a commitment to achieve independence. It is moving toward independence "step-by-step", but "the steps are getting faster."

Juozaitis said that the 5-year term of the current Lithuanian Supreme Soviet was expiring and new elections would be held in January. He predicted that the Sajudis' supporters would gain the majority in the legislature and that when it met for the first time next March or April, it would consider a **declaration of independence**.

The Sajudis spokesman suggested that the **Soviet response** to such a move would not be a military crackdown, but an economic boycott. In that case, Juozaitis said, **Lithuania could apply for international support** on humanitarian grounds: "We intend to raise our question as an international problem."

The question of the Baltic countries is a common one, Juozaitis emphasized, "we march together." If the Lithuanians are the first to declare independence, the issue will be raised on an international level as a joint question of all three Baltic states.

Juozaitis is confident of the strength of the independence movement despite stern warnings from Moscow that talk of separation is unac-

Arvydas Juozaitis among Lithuanians in Los Angeles. First row, from l.: D. Mazeika, D. Juozaitis, A. Venckus, J. Kojelis. Second row, from l.: A. Raulinaitis, L. Kojelis, A. Juozaitis, A. B. Mazeika, and Aivars Jerumanis, Latvian Consul General. Photo by V. Baltušienė

Arvydas Juozaitis tarp Los Angeles lietuvių. Iš k.: D. Mažeikienė, D. Juozaitienė, A. Venckutė, J. Kojelis. Antroji eilė, iš k.: L. Kojelis, A. Juozaitis, A. B. Mažeika, Latvijos gen. konsulas Aivars Jerumanis.

ceptable. He said that if the Soviets were to resort to the **use of force** in the Baltic states, they would have to face **great political and international complications**. "That may be the strongest reason why the Russians are not seriously preparing to use force in the Baltic area," he said.

Juozaitis noted that Soviet Foreign Minister **Eduard Shevardnadze** had assured the U.S. Secretary of State **James Baker** that the **Soviet Union would not use force** in the Baltic States. He said the Baltic reform movements are basing a lot on those statements.

Although Juozaitis sees the independence movement as a joint Baltic struggle, he recognizes that the strongest opposition to this movement probably exists in Latvia, where the Latvians have become a minority. According to him, in Lithuania, where the Lithuanians still

are a solid majority, Sajudis has about 30% support among the Russian minority and there are moves to achieve a better understanding between the two communities. He emphasized that the reform movements are **striving for real democratic societies** in the Baltic states, and that this includes all groups. "We are not trying to push out the Russians from the Baltic states or to impose on the Russian culture some restrictions that contradict international law and human rights."

Juozaitis sees a **democracy in Lithuania based on Western European models**. He calls what is going on in the Baltic states a revolution and says: "You cannot predict the outcome of revolutions." But, he adds, **this revolution is peaceful** and based on intellect. "Intellect is the strongest force in our revolution," Juozaitis emphasizes. (ELTA, Oct. 1989)

AKAI • SANYO • JVC • SEIKO • TOSHIBA • CASIO • SHARP • MINOLTA • CITIZEN • SONY • NEC

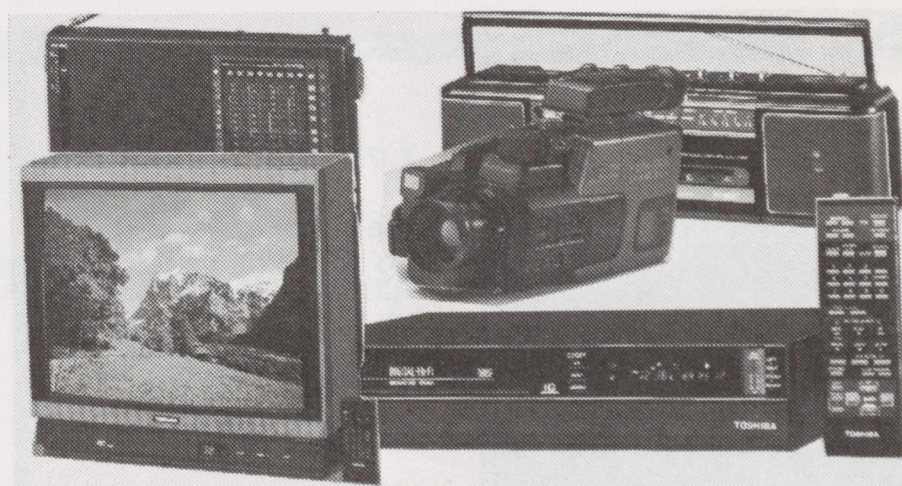
Pirmoji rusų parduotuvė Los Angeles parduodanti **STEREO — VIDEO — RADIO — FOTO APARATUS**, tinkančius Sovietų Sąjungos sistemai.

EVROPA ELECTRONICS

□ Esame pirmoji įstaiga Los Angeles, siunčianti siuntinius sudarytus iš mūsų krautuvėje pirktų prekių, į Lietuvą ir kitus Sovietų Sąjungos kraštus, **muitą apmokant čia**.

□ Parduodame japonų gamybos televizijos, video aparatus, telefonus, video-magnetofonus tinkančius Europos arba Amerikos sistemoms

□ Tikrai pas mus gausite kvalifikuotų tarnautojų patarimus kokios prekės turi paklausa Lietuvoje

Krautuvė atdara: kasdieną 11 — 8 v.v., sekmadieniais 12 — 5 v.v.

EVROPA ELECTRONICS
7117 SUNSET BOULEVARD, SUNSET GALERIA, HOLLYWOOD, CA
Tel. : (213) 851-8401

Kampas La Brea, šalia El Pollo Loco ir Wendy's. 1 val. mašinos pastatymas veltui.

Visiems "Lietuvių Dienų" skaitytojams linksmų švenčių ir laimingų Naujųjų Metų linki

THE LITAS GROUP

LITHUANIAN INTERNATIONAL CAPITAL

LIETUVIŲ FINANSINIS CENTRAS
PASAULINĖS APIMTIES PATARNAVIMAI

WE OFFER THESE SERVICES:

- *STOCK MARKET
- *FUNDING
- *PROPERTIES
- *LOANS
- *GOLD & METALS
- *INSURANCE
- *TRAVEL
- *TRUSTS
- *EXPORTS & IMPORTS

Virš 25 metų veikianti Lito Organizacija yra apjungusi daugiau negu tūkstantį investatorių ir valdanti virš 60 milijonų bruto turto. Su atgimstančia Lietuva dabar reprezentuojamos Lietuvos įmonės per Litimpex įstaigą Vilniuje.

Lito pastangomis buvo įkurtas Pasaulio Lietuvių Centras Čikagoje, IL, virš 5 milijonų dolerių vertės.

Pajunkite savo kapitalą su Lito organizacija. Jūsų investavimai yra garantuoti Lito valdomu nekilnojamu turtu ir turimais mortgage'ais.

Since 1963 as a financial service organization, we have generated more than 60 million dollars in gross investments. Our expertise in real estate and timely investments in other ventures made this growth possible. Your investments are guaranteed by our portfolio of mortgages and real estate holdings providing you with stable and steady personal financial growth.

If you are seeking prudent and stable investment do consult us for additional information.

Vytautas Vebeliūnas, Lito prezidentas

LITAS INVESTING CO., INC.

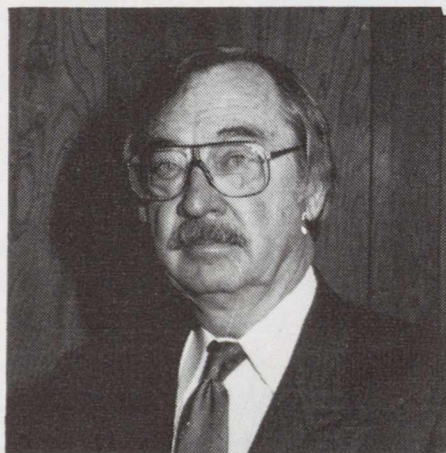
CORPORATE HEADQUARTERS
8601 114th Street
Richmond Hill, NY 11418
(718) 441-2811
FAX (718) 847-3473

SALES OFFICE
80 Pine Street
New York, NY 10005
(212) 344-1300

Linksmų šv. Kalėdų ir laimingų Naujų Metų!

BALZEKAS MOTOR SALES

SALES — SERVICE — LEASING — FLEET

Stanley Balzekas

*CHRYSLER
*PLYMOUTH
*PONTIAC
*SAAB

4030 S. Archer
CHICAGO, IL 60632
(312) 847-1515

Stan Balzekas, III

Visiems "Lietuvių Dienų" skaitytojams linksmų švenčių ir laimingų Naujųjų Metų linki

TULPĖ

RESTAURANT

2447 West Lithuanian Plaza Ct.
Chicago, Illinois 60629
Phone: (312) 925-1123

Juzė Augaitis
Owner

AMERICAN TRAVEL SERVICE BUREAU

ALEX LAURAITIS, Owner

9727 S. Western Ave., Chicago, IL 60643 — Tel. (312) 238-9787

Rengiame ekskursijas į Lietuvą, Graikiją, Jugoslaviją, Turkiją, Angliją,
Kiniją ir kitus kraštus.

Sudarome iškvietus giminių apsilankymui Amerikoje.
Nuperkame giminėms Lietuvoje automobilius ir kitas prekes.
REGISTRUOKITĖS IŠ ANKSTO!

★ Kelionės bilietai į visus pasaulio kraštus

Švenčių proga sveikina ir geriausių Naujųjų Metų linki

KUN. IGNAS URBONAS

GARY, INDIANA
Šv. Kazimiero parapija

1390 W. 15th Ave., Gary, Indiana 46407

C. K. BOBELIS, M.D.

Practice Limited to Genito-Urinary Surgery

5025 Central Ave., St. Petersburg, Florida 39710

Office Hours by Appointment — Phone 321-4200

Linksmų šventų Kalėdų ir sveikiaučių Naujųjų Metų

HEALTHY FOOD LITHUANIAN RESTAURANT

Eastern European Specialties
GRAŽINA SANTOSKI (BIČIŪNAITĖ)

3236 S. Halsted Street Chicago, IL 60608
Tel.: (312) 326-2724

Valandos: 6:30 AM — 8 PM kasdien 7 AM - 8 PM sekmadieniais

LINKSMŲ ŠVENČIŲ LINKI

PETKUS—MARQUETTE FUNERAL HOMES

2533 West 71st Street
Chicago, Illinois
476-2345

1410 South 50th Avenue
Cicero, Illinois
863-2108

MR. & MRS. ANTHONY B. PETKUS
MR. DONALD M. PETKUS

MR. DONALD A. PETKUS
MR. LAWRENCE C. GASUNAS

Ir liūdėsio valandą teguodžia Jus Kalėdų gimimo viltis!

SHALINS FUNERAL HOME, INC.

Marytė R. Antanaitis-Shalins
(President)

84-02 Jamaica Avenue
296-2244

(At Forest Parkway)
—Air Conditioned Chapels—

Woodhaven, NY 11421
296-2245

MERRY CHRISTMAS AND A HAPPY NEW YEAR

Pierce Brothers Hamrock MORTUARY

720 W. Washington Blvd., LA, CA 90015
Phones: (213) 749-4151

Linksmų šv. Kalėdų ir sėkmingų Naujųjų Metų

KUN. DR. EUGENIJUS SAVICKAS

Aušros Vartų parapijos klebonas

32 Dominick Street

New York, NY 10013

RACINE BAKERY ir DELI European Style Bakery Products

6216 W. Archer Ave
Chicago, IL 60638
(312) 581-8500

Birutė ir Gediminas Juodvalkiai
Dana ir Juozas Kapacinskai

Visiems "Lietuvių Dienų" skaitytojams linksmų švenčių ir laimingų Naujųjų Metų linki

LITHUANIAN FEDERAL CREDIT UNION

KASA

LIETUVIŲ FEDERALINĖ KREDITO UNIJA

86-21 114Th Street, Richmond Hill, NY 11418
Tel.: (718) 441-6401

Skyriai Chicagoje, St. Petersburge, Detroitė ir Waterburyje

KAPITALO AKTYVAS 86 MILIJONAI DOLERIŲ!

Direktoriai sveikina visus
Lietuvių Dienų skaitytojus Kalėdų švenčių proga ir
linki pasisekimo Naujuose Metuose

KASA mielai priima visų lietuvių indėlius ir moka
aukščiausius procentus už taupymo sąskaitas.

KASA moka aukščiausius procentus už visų rūšių ir
terminų sertifikatus.

KASA priima IRA pensijos indėlius ir už juos moka
aukštesnį procentą negu kituose bankuose.

KASA prieinamomis sąlygomis savo nariams duoda
nekilnojamo turto ir įvairias kitas paskolas.

Vėliausia naujiena — **KASA** geromis sąlygomis išduoda
lietuviškai papuoštas **VISA** korteles.

- Kiekviena taupymo sąskaita Federalinės NCUA agentūros
apdrausta iki 100,000 dolerių

Dėl informacijų skambinkite į centrinę KASOS įstaigą New
Yorke: tel. (718) 441-6401, arba į skyrius — Chicagoje — Mar-
quette Parke (312) 737-2110, Cicero — (312) 656-2201,
Detroitė — (313) 350-2350, Hickory Hills — (312) 598-1333
Waterburyje (203) 756-5223, St. Petersburg Beach (813) 367-6304

— Lietuviai laiko pinigus lietuviškoje **KASOJE** —

*Kristaus Taikos ir Ramybės mano parapijiečiams
ir visiems geros valios lietuviams linki*

Apreiškimo Parapijos klebonas
KUN. VYTAUTAS A. PALUBINSKAS

259 N. Fifth Street, Brooklyn, NY 11211 Tel.: (718) 387-2111

Viešėdami Čikagoje neužmirškite aplankyti
N. IR J. VAZNELIŲ

GIFTS INTERNATIONAL INC.

Čia gausite lietuviškų knygų, plokštelių, odos, medžių dirbinių.
Ypač didelis gintaro išdirbinių pasirinkimas

2501 W. 71st Street, Chicago, IL 60629
Telefonas (312) 471-1424 — (312) 737-3332

Happy Holiday Season

LITHUANIAN CATHOLIC ALLIANCE

A LEGAL RESERVE
FRATERNAL BENEFIT SOCIETY

Non-Profit for Benefit of its Members and Beneficiaries
Insurance Certificates \$2000.00 to \$10,000.00

71-73 So. Washington Street Wilkes-Barre, PA 18701

Lithuanian Alliance of America (SUSIVENIJIMAS LIETUVIŲ AMERIKOJE)

Artėjant Kalėdų šventėms, Susivienijimo Lietuvių Amerikoje Pildomo-
ji Taryba sveikina LIETUVIŲ DIENŲ leidėjus, redakcinę kolegiją ir visą
personalą, linkėdama malonių Kalėdų švenčių ir laimingų Naujų
Metų.

*Povilas Dargis, SLA Prezidentas
Genovaitė Meiliūnienė, SLA Sekretorė*

Merry Christmas and a Happy New Year

BALDO KRISTOVICH and THOMAS B. KRISTOVICH

Attorneys at Law

1541 Wilshire Blvd., Suite 307 Los Angeles, CA 90017
Phone (213) 484-2250

TAUTOS FONDAS

sveikina visus narius ir rėmėjus Švenčių proga.
Dėkojame už Jūsų aukas, kurios skiriamos laisvai Lietuvai
ir jos Nepriklausomos Valstybės atstatymui.

*Lithuanian National Foundation, Inc.,
345 Highland Blvd., Brooklyn, NY 11207*

Tax exempt, non-profit corp.
IRS Tax Exempt No. 51-0172223

Visiems "Lietuvių Dienų" skaitytojams linksmų švenčių ir laimingų Naujųjų Metų linki

Švenčių proga sveikina

LIETUVOS AIDŲ RADIO PROGRAMA

Char. Brazdžionis, Dir.

511S. Nolton Ave., Willow Springs, IL 60480
Telef.: (708) 839-2511

Klausykite "Lietuvių Aidų" kasdien 8:30 v.v. 1450 AM banga

Sveikiname Švenčių proga!

LIETUVIŠKŲ MELODIJŲ RADIO VALANDĖLĖ

Transliuojama antradieniais ir penktadieniais nuo 3-4 val. p.p.
iš Tautybių Stoties WPON—1460AM—Bloomfield Hills, Michigan
Vedėjas **ALGIS ZAPARACKAS**

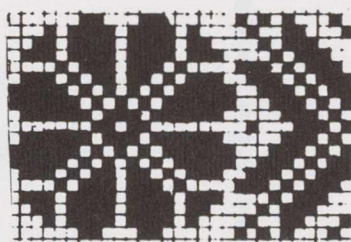
2222 Franklin Rd., Bloomfield Hills, MI 48013

Bendradarbiai:

Ant. Zaparackas, Algis Lapšys, Edv. Skiotys

L. B. Socialinių Reikalų Taryba,
Čikagos skyrius

SEKLYČIA
Lithuanian
Manor Inn

Breakfast — Lunch — Dinner
2715 WEST 71st STREET
CHICAGO, ILLINOIS 60629
Phone: 476-1680

Lietuvio savininko vaistinė

—MARGIS DRUG STORE—

JOHN V. MARGIS, Phm. B.

408 Roncesvalles Ave., Toronto, Ontario, M6R 2M9
Telefonas 535-1944 ir 535-0312

Priima "ONTARIO DRUG BENEFIT" receptus

Vaistai, kosmetika, prekės ir kt. Nemokamas pristatymas į namus.

Linksmų šventų Kalėdų ir laimingų Naujųjų Metų

GENOVAITĖ IR KAZYS TREČIOKAI

Apdraudos Agentūra

376 Mercer Avenue

Tel.: (201) 687-4033

Union, NJ 07083

VITAS GERULAITIS

Namų pardavimo bei nuomavimo įstaiga ir
KELIONIŲ BIURAS

94 - 10 Jamaica Ave., Woodhaven, NY 11421
Telefonai: (718) 847-5522 — (718) 847-9700

SCHUYLER SAVINGS BANK, S.L.A.

24 Davis Avenue, Kearny, N.J. 07032

TYPES OF ACCOUNTS

Passbook Savings
Money Market Deposit Accounts — 91 day Certificate
6 Months Certificate — 1 Year Certificate — 1 1/2 Years Certificate
2 Years Certificate — 2 1/2 Years Certificate
3 Years Certificate

CALL (201) 991-7260 FOR MORTGAGE RATES

— OFFICERS —

Dr. Jack Stukas, Chairman of Board

DIRECTORS

Jack J. Stukas, George Katilus, Jr., John J. Salvest, John Nakrosis, Edmund Bennett, Paul F. Gelenitis, Eleanor Rokas

COUNSEL

John J. Salvest
Paul F. Gelenitis

OFFICE HOURS:

Mon. thru Thurs. — 9:00 A.M. to 3:00 P.M.
Friday — 9:00 A.M. to 6:00 P.M.
Saturday — 9:00 A.M. to 12:00 P.M.
Drive-in Mon.-Fri. 9-6 Sat. 9-12 Walk-up Mon.-Thurs. 3-6

AREA CODE (201) 991-7260

Tik viena lietuvių taupymo bendrovė šioje apylinkėje

Prisikėlimo Parapijos Kredito Kooperatyvas

999 College St., Toronto, Ont.
M6H 1A8

Telefonai: 532-3460
532-3414

AKTYVAI — virš 39 milijonų

KASOS VALANDOS:

Pirmadieniais— 9:30 — 3:30; Antradieniais— 9:30 — 3:30,
Trečadieniais— 9:30 — 3:30, Ketvirtadieniais— 9:30 — 8:00,
Penktadieniais— 9:30 — 8:00, Šeštadieniais— 9 — 1,
Sekmdieniais— 9 — 12:30

ANAPILYJE skyrius veikia sekmad. 9:30 v. r. — 1 v. p.p.

Duodame asm. paskolas iki \$50,000 ir mortgičius iki \$200,000 (75% įkainuoto turto vertės). Draudžiame narių gyvybes pagal santaupų dydį iki \$2,000 ir asm. paskolas iki \$15,000. PARDUODAME PINIGINES PERLAIDAS (money orders) ir kelionės čekius (traveler's checks). Nejame mokesčio už išrašytus čekius bei apmokamas įvairias sąskaitas.

MŪSŲ TIKSLAS — NE PELNAS, BET SAŽINGAS PATARNAVIMAS

Visiems "Lietuvių Dienų" skaitytojams linksmų švenčių ir laimingų Naujųjų Metų linki

Sveikiname Šventų Kalėdų proga Lietuvių Dienas ir jų skaitytojus
ir linkime laimingų Naujųjų Metų!

DRAUGAS

THE LITHUANIAN WORLD-WIDE DAILY

Lietuvių katalikų dienraštis

leidžiamas Lietuvių Katalikų Spaudos Dr-jos (Lith. Catholic Press.)

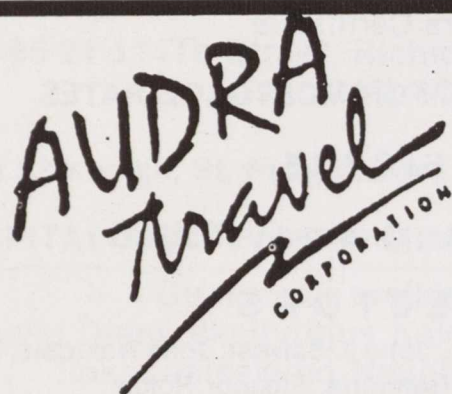
Kun. PETRAS CIBULSKIS, M.I.C., adm

4545 W. 63rd St., Chicago, Illinois 60629

Telef. (312) 585-9500

Šv. Kalėdų ir Naujų Metų švenčių proga
sveikiname visus brangius tautiečius ir linkime visiems
kuo didžiausio džiaugsmo ir laimės asmeniškame gyvenime.
Maldaujame Aukščiausiojo, kad sumažintų vargą
ir skausmą mūsų pavergtų brolių Lietuvoje.
Trokštame, kad mūsų tautiečiai su meile ir pagarba
vieni kitiems uoliai jungtųsi į tautinę, patriotinę veiklą.

Maria ir Antanas Rudžiai
Chicago, Illinois

Sveikiname su Šv. Kalėdomis ir Naujais 1990 metais

Kviečiame keliauti į

L I E T U V A

ir kitas pasaulio šalis!

Ruoškitės naujų daug žadančių 1990 metų
sutikimui Lietuvoje.

- Mūsų biuras išrašo bilietus keliauti traukiniais
bei visomis pagrindinėmis lėktuvų bendrovėmis
- Sutvarko poilsines keliones į šiltus kraštus, išvykas
pramoginiams laivams, organizuoja slidininkų grupes.
- Sutvarko vizas bei dokumentus iškvietimams.
- Ruošia keliones į geriausias pasaulio sanatorijas.
- Nuperkame automobilius bei kitas dovanas
giminėms Lietuvoje.

Visais atvejais garantuojamas sąžiningas ir
konfidencialus patarnavimas.

Kviečiame užsisakyti kelionę dabar!

Skambinkite: tel. (416) 769-2500. TELEX: 06-967812 FAX: (416) 763-6279

Rašykite: 2100 Bloor St. W., Toronto, Ont. M6S 1M7, Canada

Registracijos numeriai: 2559030 ir 2475066

Prenumeratoriams, bendradarbiams, platintojams
ir visiems geros valios lietuviams
šv. Kalėdų ir ateinančių Naujųjų Metų proga,
linkime laimės ir taikos

"LIETUVIŲ DIENŲ"
ir

"LIETUVIAI AMERIKOS VAKARUOSE"

Redakcijos ir administracija

Linksmų šv. Kalėdų ir laimingų Naujų metų linki

IRENA ir LEONAS KRIAUCĖLIŪNAI

13400 Parker Rd., Lockport, IL 60441

Gražiausių švenčių ir sėkmingų Naujų Metų!

AMERIKOS LIETUVIŲ TARYBA

2606 W. 63rd Street, Chicago, Illinois 60629-1620
Telefonai: (312) 778-6900 ir (312) 778-6901

Linksmų Šv. Kalėdų ir laimingų Naujųjų Metų
linki

J. K. VALIŪNO ŠEIMA
SOUTHAMPTON, NY 11968

Gražiausių švenčių ir sėkmingų Naujųjų Metų!

PREL. JONAS SCHARNUS

ST. JOHN VIANNEY RESIDENCE
60 Home Avenue
Rutherford, New Jersey 07070

LOS ANGELES LIETUVIŲ ŠVENČIŲ LINKĖJIMAI

Rolandas Giedraitis, D.D.S.
Danutė Giedraitienė, D.M.D.
Alma Vilkas-Stočkienė, D.D.S.

Lietuviai dantistai
3151 Glendale Blvd., Los Angeles, CA 90039
Telef.: 660-1205

ANTANO SKIRIAUS ĮSTAIGOJE

NOTARO PATARNAVIMAI
Patvirtinami įvairūs dokumentai ir nuorašai (Notary Public)
PAJAMŲ MOKESČIŲ APSKAIČIAVIMAS
4364 Sunset Blvd., Los Angeles, Ca. 90029
Telefonai: (213) 664-2910 — (213) 664-2919

MARGIS MATULIONIS

ATTORNEY AT LAW
412 W. Broadway Ave., Suite 204
Glendale, CA. 91204
Tel.: (818) 243-6223

MERRY CHRISTMAS AND A HAPPY NEW YEAR

RICHARD ADAM LYGUTIS
Attorney at Law

(415) 843-7818
2119 Ashby Avenue
BERKELEY, CA 94705

MARCELLA AUGUS

President

DONNA MARIE AUGUS-SCOLA

Manager
Escrow Officer

CROWN ESCROW CORPORATION
2839 Sunset Blvd., Los Angeles, CA 90026
Tel.: (213) 413-3370

ALOYZAS PEČIULIS

APC, Inc.
Real Estate Development

1313 7th St. #1
SANTA MONICA, CA 90401

Linksmų švenčių ir laimingų Naujų Metų
Inž. VYTAUTAS VIDUGIRIS
ir ŠEIMA

27923 San Nicholas Drive, Palos Verdes, CA 90274
Tel.: (213) 377-3192

CALIFORNIA CREDIT UNION
KALIFORNIJOS LIETUVIŲ KREDITO SĄJUNGA

2802 Santa Monica Blvd.
Santa Monica, California 90404
Tel.: (213) 828-7095

Su geriausiais linkėjimais švenčių proga
visiems Kalifornijos lietuviams

LIETUVIŲ KREDITO KOOPERATYVAS
3356 Glendale Boulevard,
Los Angeles, CA 90039

Linksmų švenčių ir laimingų Naujų Metų
SINCE 1955 Phone (213) 661-6222
RUOKIS PAINT CO.

Subdivision of Rokal Chemical Co.
Latex Base Paint for Both Indoors and Outdoors
All Colors

P. O. BOX 27204
Los Angeles, CA 90027

J. & V. Ruokis
Owners

DENNIS PETRAS
Broker Associate

c/o Whitehouse Property
23067 Ventura Blvd., Woodland Hills, CA 91367
Tel.: (818) 999-3100. Res. (818) 883/2877

RŪTA, INC. — INVESTAVIMO BENDROVĖ
2802 Santa Monica Blvd., Santa Monica, Ca. 90404
Telefonas: (213) 828-7525

Valdyba: E. Jarašūnas, A. Markevičius, R. Nelsas

ROQUE and MARK CO., INC.

Realtors ★ Insurance ★ Income Tax ★ Notary Public

2802 Santa Monica Blvd., Santa Monica, CA. 90404
Phone: (213) 828-7525 Res. (213) 395-0410

ALBINAS MARKEVIČIUS ir bendradarbiai

Linksmų šv. Kalėdų ir laimingų Naujų Metų!

LIETUVIŲ TAUTINIAI NAMAI
3352 Glendale Blvd., Los Angeles, CA 90039
Tel.: (213) 669-9314

